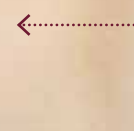

Sveriges största tidning om droger och nykterhet

accent

Nº5 2019

En tidning från
IOGT-NTO

Ewa Styfberg tog sig ur
läkemedelsberoendet

Kampen

Tema Beroende på recept • **Elin Lundgren** IOGT-NTO-medlem i Riksdagen • **I fokus** Så funkar vårdkedjan
• **Junisledare** i vått och torrt • **Ny ANDT-strategi** 2021

PLUS

Party & politik
på kongressen

► **SKÄRP
NING PO
LITIKER**

2581 tack!

Under IOGT-NTO-rörelsens kongress den 26 juni fick socialminister Lena Hallengren ta emot 2581 underskrifter som kräver stöd och hjälp för barn som lever i familjer med missbruk.

Vi kräver att...

- Sveriges politiker säkerställer att alla barn som lever i en familj med missbruk erbjuds professionellt stöd.
- Framtida lärare, socionomer och andra yrkesgrupper som ska arbeta med barn, ska ges kunskap om barn i familjer med missbruk under sin utbildning.
- Barnperspektivet inom vården stärks. Om risk- eller missbruk finns ska det alltid undersökas om det finns barn i individens familj för att barn lättare ska kunna upptäckas.

Genom att lyfta dessa viktiga frågor om barns rättigheter till socialministern så hoppas vi att våra politiker tar sig an och prioriterar utmaningarna på detta område.

Tack för allt fantastiskt engagemang under IOGT-NTO-rörelsens gemensamma sommarkampanj – tillsammans gör vi vår röst hörd.

Ge en gåva till IOGT-NTO-rörelsens barn- och ungdomsverksamhet

Swisha din gåva till
900 51 90 och märk
gåvan **UNGA**, eller
scanna koden med
din swish-app.

Innehåll #5 2019

Foto: Anna Simonsson

Elin Lundgren,
IOGT-NTO-medlem
i Riksdagen.

TEMA Beroende på recept

Foto: Nicke Johansson

22 Äntligen fri. Det tog Ewa Styfberg 20 år att göra sig fri från läkemedelsberoendet.

Bild: Fernando Medina / Spektra

26 Läkaren och forskaren: Situationen är bedrövligh, riktlinjerna är ett slag i luften.

Foto: Anna Fredriksson

29 Anna Fugelstads studie visar: Läke-medel bakom ökande narkotikadödlighet.

Röster

- 5 **"Telefonförsäljning** är ett gissel."

Politik

- 6 **Alkobommar** är nu på plats i Göteborgs hamn.
8 **Fokus på narkotika** i regeringens nya ANDT-strategi.
9 **Eva Ekeröth** om armén av frivilliga reklampelare för alkohol.

Porträtt

- 10 **Elin Lundgren**, riksdagsledamot och IOGT-NTO-medlem, om sin väg till Riksdagshuset.

Forskning

- 16 **Företagen** som får föra in och hantera cannabis i Sverige.
18 **6 av 10 unga kvinnor** har trakasserats av berusade personer.
19 **Forskaren Peter Allebäck** hittade till socialmedicinen via mönstrande.

I rörelse

- 44 **Världens barn-insamlingen** har alkoholfokus i år.
45 **Medlemmen David Svensson** fann kärleken på IOGT-NTO-kongress.
46 **CAN och Tollare** samarbetar om ny ANDT-utbildning.
46 **Solceller lyser upp** IOGT-NTO:s hus i Växjö i höst.

Reportage

- 30 **I fokus: Vårdkedjan** Så fungerar Dagöholms vårdkedja.
32 **Junisledare** i vått och torrt.
36 **Party & politik** Åtta sidor om kongressen 2019.

Kultur

- 47 **Sydafrikanskt vin** under lupp i ny reportagebok.

Ordföranden

- 50 **Johnny Mostacero** om en händelserik framtid.

Medicin som dödar

Accent har de senaste åren rapporterat om den accelererande opioid-epidemi som skördar mängder av liv i USA. I augusti skrev vi om att opioiddöden ökar även i Storbritannien. Men även i Sverige ökar narkotikadödligheten på grund av receptförskrivna läkemedel. I detta nummers tema *Beroende på recept*, sidorna 20 – 29, har Anna Fredriksson intervjuat läkare och forskare som konstaterar att ingen har koll, och att ett snabbt uppvaknande är nödvändigt. Accent har också träffat Ewa Styfberg (på omslaget), som efter 20 års kamp blivit fri från sitt läkemedelsberoende.

På sidan 10 hittar du en intervju med Elin Lundgren, IOGT-NTO-medlem och riksdagsledamot. För Accents reporter Eva Ekeröth berättar hon om sitt engagemang för nykterheten och politiken, om sina drivkrafter och om sitt nya uppdrag som ordförande i Riksdagens nykterhetsgrupp.

Party och politik i en härlig blandning var det under en hektisk kongressvecka i juni när IOGT-NTO-rörelsen möttes i Örnsköldsvik. Accents rapport därifrån finns på sidorna 36 – 43. Missa inte heller Accentpoddens bevakning dag för dag, rapporterat på plats av Jens Wingren.

Accentpodden finns att lyssna på där du hittar andra poddar, eller direkt på accentmagasin.se/podcast.

För alla i IOGT-NTO väntar en spännande höst; en ny förbundsstyrelse valdes vid kongressen, i början av september tillträdde Kim Reenaas uppdraget som generalsekreterare, utvecklingsarbetet Expedition 50 går in i en ny fas, och senare i höst lanserar Accent en ny version av accentmagasin.se. Vi hoppas att du följer med oss dit!

"Senare i höst lanserar Accent en ny version av accentmagasin.se"

Ulrica Ambjörn
chefredaktör

Ulrica väljer

Regeringen har äntligen lovat att det blir en ny ANDT-strategi när den gamla löper ut 2020. Inte en dag för tidigt.

Att Miljonlotteriet tappar andelar till mindre seriösa aktörer minskar IOGT-NTO:s möjligheter att skapa en bättre värld.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning: 26 augusti
Nästa nummer: 1 november

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51
ulrica.ambjorn@iogt.se

Eva Ekeröth

Reporter
073-372 62 50
eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren

Reporter
073-372 62 53
jens.wingren@iogt.se

Layout och produktion

Spektra

Omslag

Foto: Nicke Johansson

Bildbehandling

Fernando Medina/Spektra

Adress Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Mejl accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se

IOGT-NTO:s förbundskansli

Tel: 08-672 60 00, Besöksadress:
Gammelgårdsvägen 38, Stora
Essingen, Stockholm, www.iogt.se

Annonsbokning accent@iogt.se

Tryck Stibo, Katrineholm.

Obeställt material Tidsningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder, samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidsningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

ISSN 0345-0406.

Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Adressändring

medlemsservice@iogt.se

Prenumeration

08-672 60 38
prenumeration@iogt.se
295 kr/år

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Trycksak
5041 0004

"Telefonförsäljning är ett gissel"

Skälet till att jag är medlem i IOGT-NTO är den starka opinionsbildning som IOGT-NTO driver mot alkoholen och narkotikans mycket negativa effekter på samhället. Nykterhetsrörelsen behövs verkligen som motkraft.

Spelberoende har också mycket negativa effekter på samhället, i likhet med drogberoende har det säkerligen också resulterat i förstörd privatekonomi, skilsmässor och krossade samboförhållanden.

Telefonförsäljning är ett gissel. Jag har fått lägga ner mycket tid på att hjälpa släktingar som blivit lurade till avtal genom telefonförsäljning. Andra har berättat för mig om besvär de haft med telefonförsäljare. Jag har inte hört någon som försvarat telefonförsäljning, eller haft positiva erfarenheter av sådan. Med telefonförsäljning menar jag att telefonförsäljare ringer upp utan att sådant samtal beställts eller önskats.

Foto: Jens Wingren

Slopa telefonförsäljningen anser Torbjörn Nilsson.

Jag tycker därför att det är illa att ni finansierar en betydande del av er verksamhet genom lotteri som prackas på folk genom telefonförsäljning. Även om bötesbeloppet som IOGT-NTO skall betala i marknadsstörrningsavgift kraftigt sänkts jämfört med först yrkat av Konsumentverket så framgår det ändå att IOGT-NTO befanns skyldigt. Att IOGT-NTO skulle kunna ha en ansvarsfull telefonförsäljning genom andra telefonförsäljnings-entreprenörer än tidigare är helt uteslutet.

Då uppkommer frågan om hur finansiering av verk-

samheten kan ske istället. IOGT-NTO kan ändå som ägare i Miljonlotteriet erhålla vinst därifrån utan telefonförsäljning. Ett annat sätt att finansiera verksamheten är att höja medlemsavgiften, om medlemmarna tycker att verksamheten är viktig så kan de ställa upp på det. Ett tredje sätt är att ta emot bidrag från organisationer, föreningar och politiska partier med flera som vill stötta. Ovillkorade bidrag utgör inga problem, villkorade kan gå bra, beroende på vilka villkor som ställs.

Torbjörn Nilsson
 Värnamo

SVAR: Hej Torbjörn, IOGT-NTO är en viktig motkraft till alkoholindustrin, precis som du säger. Det är därför oerhört angeläget att vi kan värna vårt oberoende, ett oberoende som är nära kopplat till förmågan att finansiera vårt arbete.

Försäljningen av lotter är – och har länge varit – en viktig inkomstkälla för IOGT-NTO, även om vi sedan ett antal år arbetar med att utveckla fler finansierings-

källor. Vår organisation har lång och gedigen erfarenhet av beroendeproblematik, vem kan då vara bättre lämpad att driva ett lotteri?

Vi beklagar att ett fåtal enskilda säljare brutit mot de regler som gäller vid telefonförsäljning. Miljonlotteriet har vidtagit en rad åtgärder för att det inte ska hända igen. Samtidigt anpassar vi våra försäljningsmetoder till samhällsutvecklingen.

Telefonförsäljningen har exempelvis minskat till förmån för direktförsäljning av lotter och digitala kanaler. Jag hoppas att du och andra medlemmar ska känna stolthet över vårt lotteri, som har möjliggjort så mycket fantastisk verksamhet. Och har du inte en prenumeration idag så testa gärna ett tag och hör av dig och berätta vad du tycker. Hälsningar,
Johnny Mostacero,
 förbundsordförande

Ur flödet

f Det kändes genuint och personligt hela tiden med en massa engagerade medlemmar som arrangerade kongressen. Det var som en röd tråd genom hela kongressen och skapade en himla trivsam stämning.
 Niklas Christerson om IOGT-NTO:s kongress i Örnsköldsvik i juni.

"När jag pratar om ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige är det också till för att minska brottsligheten. Och, tror jag, minska behovet av droger och alkohol."

Statsminister Stefan Löfven
 i DN 13/8 2019.

t I stort sett behöver väl bemedlade överlag fundera på orsak och verkan i vad de konsumerar, det gäller inte bara knark. Onödigt att peka ut en viss adress.

Jämnmodsjedi @tiomilaskog kommenterar Stefan Löfvens utspel om rika narkotikakonsumenter ansvar för skjutningar.

Gör din röst hörd
 Mejla din insändare till
 accent@iogt.se
 Max 1 500 tecken.

Alkobommar i Göteborgs hamn

I augusti invigde infrastrukturminister Tomas Eneroth den första automatiserade nykterhetskontrollen, så kallade alkobommar, i Göteborgs hamns energihamn.

TEXT Eva Ekeroth

Rattnykterhet Lars Olov Sjöström, trafiksäkerhetschef på Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF, är glad över att det äntligen händer något.

– Förhoppningsvis är detta första steget i en process. Vi är ju särskilt angelägna att få sådana här automatiska kontroller vid färjehamnar där det är betydligt fler fordon och sker fler incidenter, säger han.

Till och från Göteborgs energihamn kommer transporter av bränsle. Kontrollerna är tänkta att omfatta alla typer av fordon som vill ta sig in på Energihamnens område.

– Det är ju bra och viktigt att de förarna inte kör påverkade, men det finns nog inga fordon som är så kontrollerade och så utrustade med alkolås som de är.

Att just energihamnen valts ut tror Lars Olov Sjöström beror på att det är en hamn där det var lätt att komma överens

”Poängen är inte att fånga in rattfyllerister, utan att förebygga.”

Lars Olov Sjöström, Motorförarnas helnykterhetsförbund

med hamnägare och aktörer.

Det var MHF som tog initiativ till försöket med alkobommar, som startade i Frihamnen i Stockholm 2014. Ett problem där var att bommarna under perioder stod oanvända på grund av att polisen inte hade resurser att ta hand om de förare som blåste rött.

– Vi hade dialog med polisen varje gång bommarna skulle vara aktiva. De måste ju kunna ingripa snabbt så att inte trafiken stoppas upp, säger Lars Olov Sjöström.

Enligt Göteborgs hamn är polisen informerad om att bommarna tas i bruk. I det fall att någon förare blåser rött kommer personal från Göteborgs hamn att kontakta polisen. Därefter beslutar polisen om vidare åtgärder i form av utredning och eventuell lagföring.

De pengar regeringen avsatt ska användas till både permanenta och mobila bommar. Enligt Göteborgs hamn ska bommarna i första hand köras under en testperiod på ett år. Bommarna kommer att vara aktiva under hela perioden och låta förare blåsa slumpvis, men med vilken frekvens är ännu inte fastställt.

– Kontrollerna ska ske tillräckligt frekvent för att den upplevda upptäcktsrisken ska avhålla förarna från att dricka. Poängen är inte att fånga in rattfyllerister, utan att förebygga, säger Lars Olov Sjöström.

Erfarenheterna från försöksverksamheten visar att det fungerar säger han:

– Ju längre vi höll på, desto färre blev rattfylleristerna. Men det kan påverka konkurrensen om bara vissa hamnar får kontroller. Det ska vara lika villkor för alla och säkert överallt.

Lars Olov Sjöström önskar att färje-hamnarna med personbilstrafik i södra Sverige och i Stockholm står näst på tur.

Fakta

► För två år sedan lovade Tomas Eneroth att alkobommar ska placeras i alla svenska hamnar med biltrafik. Förhoppningen var att det skulle ske under 2018.

► Regeringen gav från början Trafikverket i uppdrag att hitta fem lämpliga hamnar för alkobommar. Trafikverket ansåg dock att en sådan lösning riskerade att flytta problemen till andra hamnar och föreslog istället att bommar placeras i alla hamnar som trafikeras av stora bilfärjor, samt på Öresundsbron.

► Lösningen med mobila bommar är mer flexibel och gör att fler hamnar kan tackas.

Lars Olov Sjöström

Foto: MHF

AP7 nobbar cannabisaktier

Aktier Vid den halvårsvisa revideringen av sjunde AP-fondens svarta lista har två cannabisföretag lagts till. Sammanlagt är det sju nya företag som lagts till, vilket gör att listan nu omfattar 71 företag. Bland dessa sju finns kanadensiska Aurora Cannabis och Canopy Growth. De utesluts med motiveringen att de är involverade i cannabis i strid med internationella konventioner mot narkotika.

Jens Wingren

Foto: iStockphoto

Foto: Systembolaget

Hemleveranser permanentas

Systembolaget De senaste åren har Systembolaget på försök erbjudit hemleverans av alkohol i delar av landet. Försöket inleddes 2012 och har under åren utvidgats till att omfatta flera orter. Leveransen tar minst fyra dagar och den som köper måste ha fyllt 20 år. I juni beslutade regeringen att ändra sitt avtal med Systembolaget för att tillåta hemleveranserna i hela landet. När regeringen förra sommaren föreslog att försöket skulle permanentas uttalade sig IOGT-NTO:s förbundsordförande Johnny Mostacero i Accent:

– Vår inställning är att all ökad försäljning och ökade försäljningskanaler i grunden är negativt. Ska man se något positivt så är det att det här sker under Systembolagets flagg och regi, vilket säkrar upp monopollet.

Jens Wingren

51%

Av USA:s befolkning uppger att de störs av cannabisrök och att lukten blivit ett problem. Källa: PSB Research Civilized, Burson Cohn & Wolfe och BuzzFeed News.

Fler producenter

Alkohol Enligt Dryckesbranschrapporten 2019 ökade antalet svenska alkoholproducenter under 2018 från 550 till 697. Öl utgör den absolut största kategorin med 526 producenter. 70 producenter tillverkar cider, mjöd, fruktviner och glögg. 97 av företagen tillverkar starksprit. Enligt rapporten finns det idag också 38 vinproducenter i Sverige. Rapporten tas fram av Livsmedelsföretagen och LRF.

Jens Wingren

HD: Cannabisolja är narkotika

Högsta domstolen I både tingsrätt och hovrätt har CBD-olja tillverkad av industrihampa bedömts inte vara narkotika. Men riksåklagaren överklagade målet till Högsta domstolen, HD. Nu slår HD fast att även CBD-olja med en liten mängd THC ska anses vara narkotika.

Jens Wingren

Foto: iStockphoto

Ätbar cannabis tillåts i Kanada

Kanada Cannabisprodukter avsedda att äta och dricka blir tillåtna i Kanada i år. Det kommer även att gälla cannabisextrakt och andra produkter. De produkter som omfattas är ätbara produkter som godis, bakverk och läsk, samt cannabisextrakt, salvor, oljor och kosmetika.

Eva Ekeröth

Foto: Eva Ekeröth

Ökat narkotikafokus

Regeringen lovar en ny ANDT-strategi 2021 med större fokus på narkotika. Arbetet startar redan nu.

Åtgärdsprogram Socialminister Lena Hallengren och inrikesminister Mikael Damberg presenterar ett åtgärdsprogram för att komma till rätta med narkotika-problemen. Enligt regeringen är det ett led i satsningen mot gängkriminalitet.

– Konsumtionen av tobak och alkohol har minskat kraftigt bland unga. För narkotika ser vi inte motsvarande minskning, säger Lena Hallengren.

Bland annat får Brottsförebyggande rådet, Brå, i uppdrag att studera narkotikamarknaden för att höja kunskapsnivån.

En ny strategi för arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak ska tas fram, med starkt fokus på narkotika. Lena Hallengren lovar att det inte ska ske på bekostnad av de andra frågorna. Den nya strategin ska också betona vikten av samverkan mellan myndigheter.

Någon anledning att avkriminalisera narkotikaanvändning ser hon inte.

– Vi vill minska skador och dödsfall, utan att röra oss i riktning mot legalisering.

Mikael Damberg säger att narkotikahandel skapar otrygghet.

– För att komma tillrätta med narkotikahandeln får polismyndigheten i uppdrag att förstärka arbetet med att bekämpa den illegala handeln.

Den sista åtgärden rör en översyn av Postlagen.

– Bestämmelsen om tystnadsplikt gör att de som hanterar post är förhindrade att tipsa polisen. Postombud kan tvingas både förvara och leverera narkotika, säger Mikael Damberg.

Peter Moilanen, chef för Narkotikapolitiskt center, tycker i stort sett att beskedet var positiva.

– Det är bra att det inte blir någon avkriminalisering eller legalisering. Det behövs fokus, uppmärksamhet och resurser, men jag saknar behandling, vårdkedja och organisering, trots att det ofta är där det brister. Jag har faktiskt inte träffat på en enda person som är nöjd med behandlingssituationen, säger han.

Eva Ekeröth

REGERINGENS ÅTGÄRDSPROGRAM:

- ▶ Brå får i uppdrag att studera narkotikamarknaden och dess konsekvenser samt hur samhällets åtgärder ska kunna stärkas.
- ▶ En ny strategi för arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak tas fram. Den ska tas i bruk 2021.
- ▶ Polismyndigheten ska förstärka arbetet med att bekämpa den illegala handeln med narkotika.
- ▶ Postlagen ses över.

Kampanj för alkoholfri oljefond lånar reklamgrepp

Norge Oljefondens alkoholproblem är en ny kampanj mot norska Oljefondens investeringar i alkoholindustrin. Flera av IOGT-NTO:s systerorganisationer i Norge, FORUT, IOGT, Juvente och Blue Cross, står bakom kampanjen för att uppmärksamma att Norges investeringar i alkoholindustrin hindrar utvecklingen i många länder. Bland annat har man målat norska statsministern och finansministern i Norge på väggar i Uganda där de använder estetiken från afrikansk alkoholreklam, men målningarna framför istället politiska budskap.

– En vägg med statsminister Erna Solberg säger till exempel: ”När du dricker mer, tjänar jag mer!”, säger Ida Oleanna Hagen, generalsekreterare FORUT.

Målet är att Oljefonden drar sig tillbaka från alkoholindustrin helt och hållet.

Emelie Svensson

Foto: Forut

”Vi behöver ett mer koordinerat tillvägagångssätt som bekämpar både tillgång och efterfrågan.”

Foto: EC - Audiovisual Service

EU:s inrikeskommissionär **Dimitris Avramopoulos** om narkotikasituationen.

KOMMENTAR

Eva Ekeröth
Reporter

En armé av frivilliga reklampelare

Inte många kan ha undgått att höra låten Sunnansvind spelas i sommar. Det är den där de i refrängen sjunger ”Vi dricker cava aperol”. Enligt SVT hade låten redan i början av juli 11 miljoner lyssningar på Spotify. Under semestern har jag åkt färja både till Danmark och Åland och sett hur tax-free-shopparna utnyttjat uppmärksamheten i skyltning och genom att lansera ”travelkit” med dryckerna.

Det är möjligt att bandet som gjort låten fått betalt av Camparigruppen, men det behöver inte vara så. Frivilliga marknadsförare finns det gott om. Folk betalar för att gå omkring med t-shirts eller prylar med alkoholreklam och lägger ut bilder på sociala medier med alkohol. I populärkulturen är alkohol ett frekvent återkommande, oftast positivt skildrat, inslag. Att människor gör gratisreklam för en produkt är den mest effektiva formen av marknadsföring

Så länge alkohol fortsätter att omges av en aura av fest och glamour så kommer vi att utsättas för alkoholförhärlikande budskap från en armé av frivilliga. Med stor behållning har jag tittat på serien Hårds historier på Svt-play. I avsnittet om Charlotte Kallas genombrott berättar hon hur Gunde Svan kom fram till henne efter segern och uppmanade henne att tänka till innan hon ställde upp på kvällstidningens bildidé om att spruta champagne för att fira: ”Det är nu du sätter varumärket. Står du för alkohol?”

”Fler måste lyssna på Gunde Svans uppmaning och tänka till innan de blir ”nyttiga idioter” för alkoholindustrin.”

berättar hon hur Gunde Svan kom fram till henne efter segern och uppmanade henne att tänka till innan hon ställde upp på kvällstidningens bildidé om att spruta champagne för att fira: ”Det är nu du sätter varumärket. Står du för alkohol?”

Ska vi få bukt med spridningen av alkoholreklam måste fler lyssna på Gunde Svans uppmaning och tänka till innan de blir ”nyttiga idioter” för alkoholindustrin.

”Barn borde få mer att säga till om”

Som riksdagsledamot måste Elin Lundgren alltid vara tillgänglig. Ett pris hon tycker är värt att betala för att få vara med och påverka. Barns rättigheter är det som främst engagerar henne.

TEXT Eva Ekeröth FOTO Anna Simonsson

OGT-NTO-medlemmen Elin Lundgren tar emot Accent i Riksdagshuset, hennes arbetsplats sedan nio år tillbaka.

– Åh, nu får ni träffa Riksdagens mest arbetsamma och en av de trevligaste ledamöterna, säger vakten som brett leende släpper in oss.

Elin Lundgren blev invald i Riksdagen 2010. Då var hon 32 år. En kamrat lockade in henne i politiken.

– Första gången jag var på ett politiskt möte var när jag var nyutbildad lärare och en kompis frågade om jag kunde debattera skolfrågor på ett SSU-möte.

Senare frågade samma kamrat om hon ville bli kassör i SSU-distriktet (SSU är Socialdemokraternas ungdomsförbund).

▶ ELIN LUNDGREN

Ålder: 40 år. **Bor:** Gävle. **Familj:** Särbo och hans dotter i Gävle. Stor familj i Hälsingland. Har haft ensamkommande ungdomar boende hos sig. Den sista har nyss flyttat och nu ska hon njuta av att bo ensam. **Gör:** Riksdagsledamot för Socialdemokraterna, tjänstledig från generalsekreterarjobbet på Ungdomens nykterhetsförbund, UNF. Tidigare lärare i MA/NO på högstadiet.

– Då fick jag gå hem och fundera. Jag hade hunnit rösta några gånger, men på olika partier, så det blev till att fatta ett beslut. Jag är en sådan som drivs av plikt och tycker inte att jag kan förvänta mig

att andra ska göra det jag vill ska bli gjort, så jag sa ja.

En tidigare händelse spelade roll för att hon ville engagera sig politiskt.

– När jag fick mitt första lärarjobb hade skolan två lediga tjänster, en fast och ett vikariat. Den fasta tjänsten gick till en man som inte hade tagit examen, medan jag, som hade examen och bättre betyg, fick vikariatet. Dessutom fick han högre lön än jag.

På skrivbordet i Elin Lundgrens arbetsrum ligger högar med papper. Överst i en av högarna ligger senaste numret av Motdrag, Ungdomens nykterhetsförbunds tidning, och avslöjar hennes engagemang i nykterhetsrörelsen. ▶

”Ingen i min familj eller släkt har varit vare sig nykterister eller politiskt engagerade. Så det här är min egen grej.”

– När jag gick i åttan blev jag ivägskickad på ett ungdomsläger där jag blev värvad till UNF.

Till skillnad från många andra folkrörelseaktiva har Elin Lundgren inte ärvt sitt engagemang.

– Ingen i min familj eller släkt har varit vare sig nykterister eller politiskt engagerade. Så det här är min egen grej.

UNF öppnade nya möjligheter.

– Jag är uppväxt på en bondgård på landet, i Norrala utanför Söderhamn. Mina föräldrar var mjölkbönder. Jag ägnade mig inte åt idrott och då fanns det inte så mycket att göra. Men UNF hade en egen lokal där vi nästan fick göra vad vi ville. Och så hade vi fantastiska ledare. Allt jag har lärt mig har jag lärt mig i nykterhetsrörelsen, säger hon.

Vännerna från UNF-tiden har hon kvar.

– Förra helgen hade vi tjejhelg, jag och mina två bästa vänner från den tiden. Att träffa dem är ett andningshål för mig.

Annars verkar det vara ont om den varan i Elin Lundgrens liv.

– Jag försöker ta ledigt över jul, även om jag läser mejl och kollar nyheter varje dag. På sommaren försöker jag tagga ner de grejerna också. Mitt mål är fem veckor ledigt i sommar.

Helt ledig är hon dock aldrig. Även om hon reser iväg på semester måste hon alltid vara anträffbar och kunna infinna sig i Riksdagen inom 48 timmar.

– Hela hösten, med alla statsministeromröstningar, gällde det att vara i närheten. Det är många födelsedagar, dop och sådant som jag missat de här åren.

Är det värt det?

– För mig skulle det vara ännu svårare att inte få vara med och påverka.

Roligast tycker hon att det är när något hon jobbat med länge ger resultat.

– När vi fick igenom samtyckeslagstiftningen var ett sådant tillfälle. Sedan tycker jag att det är kul att möta människor och höra vad de tycker och varför.

Sedan valet 2018 sitter Elin Lundgren i civilutskottet. De har hand om bostadspolitik, familjerätt, konsumentfrågor och sjöfylleri, bland annat. Vissa frågor berör mer än andra.

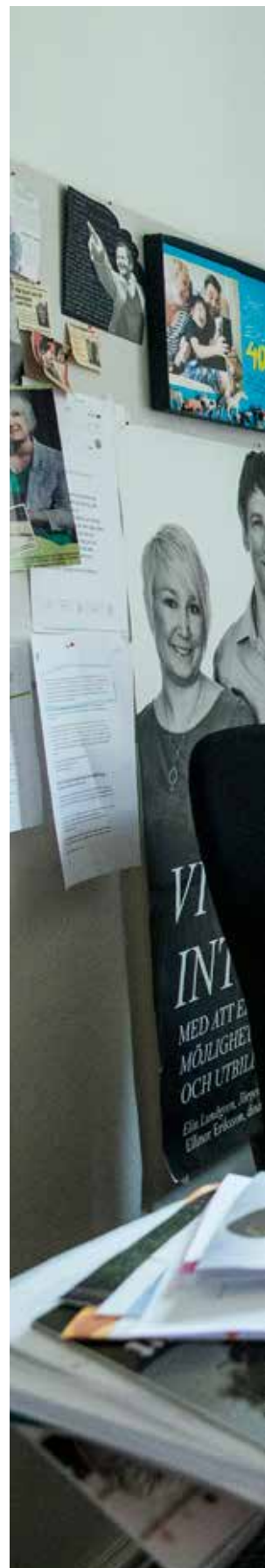
– Jag är ju mer intresserad av att barn ska ha det bra än av bolagsordningar till exempel.

Hon upprörs över föräldrar som använder barnen som vapen i skilsmässokonflikter.

– Vårdnadstvister har blivit vanligare. Delvis är det nog ett uttryck för att män blivit mer engagerade i sina barn. Att vi inte har ett jämställt samhälle drabbar oftast kvinnor, men i vissa frågor kommer männen i kläm. Dit hör vårdnaden om barn.

Hon tycker att barnen bör få mer att säga till om.

► Elin Lundgrens skrivbord avslöjar hennes engagemang i nykterhetsrörelsen. Överst i högen ligger UNF:s tidning *Motdrag*.

– Det finns en föräldrabalk, men ingen barnbalk som ger barnen rätt till båda sina föräldrar och mor- och farföräldrar.

De dagar hon inte är i Stockholm ägnar hon åt studiebesök och möten på hemmaplan.

– Nyligen var jag på besök i Trönö skola, där jag gick som barn. Det sägs ofta att skolan är så dålig, men här fick jag bland annat vara med i en helt fantastisk idrottslektion där alla kunde vara med. Långt från min barndoms bollspel.

”Allt jag har lärt mig har jag lärt mig i nykterhetsrörelsen.”

Förutom arbetet i riksdagen och civilutskottet sitter Elin Lundgren i polisens nationella insynsråd, polisregion mitts insynsråd och kriminalvårdens insynsråd. Hon har också suttit i olika utredningar.

– En av de större var integritetskommittén, utifrån digitaliseringen. Nu sitter jag i en utredning som ska föreslå en lag som gör att man inte kan vara gift med flera personer samtidigt.

Hon är också ordförande för socialde-

▲ Elin Lundgrens rum är fullt av personliga saker. Enhörningen är en favorit.

► Till plenisalen har endast Riksdagens ledamöter tillträde.

mokraterna i Gävle och ledamot i ECPAT Sveriges styrelse, en barnrättsorganisation som arbetar mot sexuell exploatering av barn. Uppdragen i IOGT-NTO har hon däremot (nästan) lämnat.

– I våras avgick jag som ordförande i föreningen i Gävle, men jag sitter i valberedningen.

Ett nytt uppdrag är ordförandeskapet i Riksdagens nykterhetsgrupp.

– Det är en av riksdagens äldsta sociala klubbar och har funnits sedan 1800-talet.

Vi är kanske tio medlemmar, men vi bjuder in alla till våra seminarier. Vi har ett arrangemang per termin. I höstas hade vi tema Vit jul. Senast hade vi Peter Moilanen här som pratade om hur det gått i de stater i USA som legaliserat cannabis.

Riksdagen har tidigare varit en arbetsplats där det förekommit mycket alkohol och många ledamöter har farit illa.

– De som varit med länge säger att det blivit mycket bättre och jag tycker inte att det är värre än på andra arbetsplatser. På partiernas egna mingel bjuds det i regel alkoholfritt och sedan kan man få köpa alkohol om man vill. Partierna har också blivit bättre på att ta upp frågan med den det berör och erbjuda hjälp och stöd.

En organisatorisk förändring har också bidragit till förbättringen tror Elin Lundgren.

– Nu är voteringarna alltid på onsdagar och torsdagar klockan 16.00 Tidigare visste man aldrig när det skulle vara omröstning. Då hängde folk kvar i huset och väntade och många gjorde det i restaurangen.

ELIN LUNDGREN VECKA

- **Tisdag–torsdag:** i Stockholm.
Tisdagar utskottsgrupp klockan 10 och partigrupp klockan 16. Onsdagar klockan 8 möte med de ministrar som ansvarar för utskottets frågor. I hennes fall Morgan Johansson, Ardan Shekarabi och Per Bolund. Utskottsmöte torsdagar klockan 10.
- **Onsdag och torsdag:** votering klockan 16. Däremellan möten, seminarier och studiebesök. "Vi får inbjudan till hur många seminarier, frukostmöten och lunchmöten som helst, om allt från en speciell sorts fisks öde till bilsporens betydelse för Sverige." Riksdagsledamöterna förväntas också vara värdar för skolklasser och grupper från hemtrakten som kommer på besök. "Sedan behöver man ju lite tid på rummet för att läsa mejl till exempel."
- **Fredag–måndag:** oftast i Gävle och möter väljare, håller utbildningar, går på möten och studiebesök. "Ibland blir jag inbjuden och ibland är det jag som ber att få komma."

Mats Rönngård

Företagen som för in cannabis

Till och med april i år har 48 företag fått tillstånd av Läkemedelsverket att föra in och/eller hantera cannabis i Sverige.

TEXT Emelie Svensson Ulrica Ambjörn

Narkotikatillstånd 2017 hade 39 företag tillstånd från Läkemedelsverket att föra in, alternativt föra in och hantera, cannabis i Sverige i medicinskt och/eller vetenskapligt syfte. 2018 fick 48 företag tillstånd, och till och med april i år har 48 fått tillstånd. Majoriteten av narkotika-tillstånden har en giltighetstid på 3–5 år, och det är i stort sett samma företag som återkommande ansöker.

Ett av de företag som i slutet av 2018 fick tillstånd att föra in och hantera cannabis är läkemedelsföretaget Enorama Pharma som har sitt säte i Malmö. De satsar på utveckling av tuggummin med medicinsk cannabis för en global marknad. Företaget har hyrt in sig i Malmö universitets lokaler.

”En ny studie visar att cannabis-preparat inte är särskilt effektiva för smärtlindring.”

Pierre Andersson, policyrådgivare IOGT-NTO

– Universitetet har bra labblokalerna och det är en stimulerande miljö i och med att det bedrivs forskning där, säger Enorama Pharmas vd Mats Rönngård.

Företaget har tidigare utvecklat nikotintuggummin. Nu vill de använda samma teknik för att ta fram prototyper för läkemedelstuggummin som innehåller CBD – den substans från cannabisplantan som påstås lindra en rad sjukdomssymptom, men inte ger något rus.

– Vi följer debatten på världsmarknaden noga, säger Mats Rönngård.

Det saknas vetenskapligt stöd för att CBD fungerar medicinskt, och kännedom är bristfällig om effekterna på lång sikt.

– Vi finner ingen anledning att i dagsläget kommentera olika värderingar av effekten av CBD. Summeringen av detta arbete ska bilda ett beslutsunderlag för hur vi kommer att gå vidare med medicinsk cannabis, säger Mats Rönngård.

Pierre Andersson, policyrådgivare på IOGT-NTO, ser inga problem i att nya mediciner tas fram:

– Så länge de testas ordentligt för eventuella biverkningar och godkänns och förskrivs enligt gällande regler och riktlinjer ser jag inga problem med det.

Dock reagerar han på att cannabis i olika sammanhang framställs som närmast undergörande.

– CBD har egenskaper som går att använda medicinskt inom vissa områden, men samtidigt ser vi hur cannabis av många nu framställs som någon slags mirakelplanta, och då blir det problematiskt, säger han.

Han pekar också på att forskningen hittills inte lyckats belägga att cannabis är en effektiv medicin.

– Det kom nyligen en stor metastudie som visar att cannabispreparat inte är särskilt effektiva för smärtstillande jämfört med det som redan finns.

Fakta

► Under 2018 sökte cirka 160 företag tillstånd, och till och med april i år handlar det om ett 60-tal ansökningar. De flesta som fått tillstånd är verksamma inom den farmaceutiska sektorn, men även transportföretag, tullen, och liknande, förekommer.

► Enorama Pharmas största ägare är Swede Unipharma Sverige, som äger 50,7 procent, Baulos Capital Belgien, 12 procent, och DS Group Singapore, 5,5 procent. Den indiska multikonglomeraten DS Group är bland annat marknadsledande inom oral tobak i Indien.

► Listor på de företag som beviljats tillstånd att föra in och/eller hantera cannabis i Sverige finns på accentmagasin.se/politik/cannabis-foretag

Fler vita än svarta får behandling

Opioidberoende Läkemedel för att behandla opioidberoende ges oftare till vita personer i USA. Det visar en ny studie från University of Michigan. Forskare bakom studien säger att opioidepidemin till stor del blivit porträtterad som en vit epidemi, men att de nu vet att det inte är sant; antalet opioidöverdosfall har ökat snabbare för svarta än för vita i landet.

Emelie Svensson

Foto: iStockphoto

Foto: iStockphoto

Influencers köpta av alkoholindustrin

Australien En majoritet av Australiens 70 främsta instagram-personligheter låter sig påverkas av alkoholindustrin. Drygt tre fjärdedelar av dem har visat alkoholhaltiga drycker på sitt konto det senaste året. Endast i vart fjärde inlägg avslöjades att de samarbetade med ett alkoholvarumärke. Det visar en studie publicerad av Vichealth, hälsomyndigheten i delstaten Victoria.

Eva Ekeröth

”Helnykterhet är effektivast som mål för alkoholbehandling, speciellt för de som under en lång tid haft en hög alkoholkonsumtion.”

Kristina Berglund, Gothenburg Alcohol Research Project, GARP, Göteborgs universitet.

”Förbud alkoholreklam”

Belgien Forskare vid Ghent University har undersökt reglerna för alkoholreklam i Belgien och jämfört med regelverken i sex andra europeiska länder: Finland, Frankrike, Nederländerna, Norge, Polen och Storbritannien. Ett totalförbud för alkoholreklam är nödvändigt för folkhälsan, är deras slutsats.

Emelie Svensson

Fler dricker i Asien

Alkohol Den globala alkoholkonsumtionen ökar – framförallt på grund av att den i Kina stigit med 70 procent de senaste 30 åren. Idag dricker jordens befolkning i genomsnitt cirka 6,5 liter per person och år. Det visar en studie som publicerats i tidskriften The Lancet.

Emelie Svensson

Foto: iStockphoto

Opioiddöden

Storbritannien Antalet drogrelaterade förgiftningar i England och Skottland 2017 var de högsta som hittills uppmätts, skriver forskare i den medicinska tidskriften The Lancet. De konstaterar att det framförallt är opioider som bidragit till att antalet drogrelaterade dödsfall ökat.

Emelie Svensson

Foto: iStockphoto

8 av 10 unga kvinnor sextrakasserade

Många unga kvinnor uppger att de blivit sexuellt trakasserade av en berusad person.

Alkohol Det framgår av IQ:s rapport *Röster om alkohol, sex och relationer bland unga vuxna*, där Sifo intervjuat 1 065 personer mellan 18 och 25 år. Framförallt kvinnor, 85 procent, uppger att de varit med om att någon som raggat på dem har varit för berusad. Var femte kvinna, 19 procent, har blivit utsatt för ett övergrepp av någon som var alkoholpåverkad.

– Många använder ofta alkohol som ett smörjmedel för att underlätta kontakt. Det är också sorgligt att det är en tydlig jämställdhetsfråga. Och även om sex av tio kvinnor i undersökningen uppger att de har blivit trakasserade av någon som varit alkoholpåverkad, så har få av dem anmält, säger Karin Hagman, vd på IQ.

I rapporten intervjuas forskare som berättar hur alkohol snabbt påverkar hjärnan – det gör att man inte längre kan läsa andra människors signaler på samma sätt, och därmed ökar risken för att gå över andras gränser vad gäller sex och sexuella trakasserier.

– Vi lever i en tid där alkohol används som ursäkt för något som vi aldrig skulle acceptera annars. Men alkohol ska aldrig vara en ursäkt för dåligt beteende. Man har ett ansvar oavsett om man druckit eller inte, säger Karin Hagman.

I IQ:s undersökning uppger hela 88 procent av de tillfrågade att de tror att alkohol i samband med sex ökar risken att utsätta någon annan för någonting som den inte vill.

– Så vi är medvetna om det, men samtidigt sker det hela tiden. För att kunna förändra mönstret är första steget att prata om det och lyfta upp frågan på agendan, säger Karin Hagman.

30 procent uppger att metoo-debatten fått dem att reflektera mer över hur de beter sig mot andra när de är alkoholpåverkade. Framförallt har männen svarat att de reflekterar mer – 35 procent jämfört med 24 procent av kvinnorna.

Emelie Svensson

”Hög konsumtion vid mönstringen ökar risken för våldsam död”

Forskaren Peter Allebeck

Vad är det som är så intressant med alkohol?

– Det spänner över så många områden. Jag har alltid varit intresserad av både naturvetenskap och socialvetenskap. Alkohol är väldigt tvärvetenskapligt och passar min specialitet som är socialmedicin.

Hur kom du i kontakt med alkohol-forskningen?

– Det var värnpliktsstudierna som blev min introduktion till alkoholområdet. Alla som mönstrade till värnplikten förr fick fylla i ett frågeformulär om sin alkoholkonsumtion. Så länge alla män mönstrade var det så nära en totalundersökning av den manliga befolkningen man kan komma. Vi håller fortfarande på med uppföljning av dem. Vi har bland annat kunnat visa att hög konsumtion vid mönstringstillfället ökade risken främst för våldsam död, men även för död av andra orsaker.

Vad jobbar du med för närvarande?

– Mest ägnar jag mig åt studien av den globala sjukdomsburden. Det är ett stort nätverk med flera tusen forskare över hela världen som samlar in enorma datamängder och hittar nya sätt för att analysera dödlighet och sjuklighet. Det är jättespännande.

Text: Eva Ekeröth Foto: Alexander Mahmoud

Professor i socialmedicin, Karolinska institutet. Överläkare vid Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Stockholms läns landsting. Huvudsekreterare på forskningsrådet FORTE. Fick Systembolagets kunskapspris 2019 för sin forskning på alkoholområdet.

INNEHÅLL: 22 Äntligen fri 27 "Situationen
är bedrövlig" 28 "Riktlinjerna ett slag i luften"
30 Läkemedel bakom dödsfall

Beroende på recept

Läkemedel riskerar att bli ett lika stort folkhälsoproblem i Europa som det är i USA. Accent har intervjuat läkare och forskare, och även träffat Ewa Styfberg, som tagit sig ur ett mångårigt läkemedelsberoende.

TEXT Anna Fredriksson

Äntligen fri

När Ewa Styfberg vågade trappa ner på tabletterna kunde hon trappa upp livet. Efter 20 år i en bubbla kände hon sig äntligen fri.

TEXT Anna Fredriksson FOTO Nicke Johansson

”Man är som på en annan planet, känner inte igen sin verklighet, knappt sin egen spegelbild när man trappar ner.”

Det var en sjuksköterska som gav henne rådet att ta kontakt med föreningen. Då var hon mitt i livet, som egentligen inte kändes som ett liv.

Men vi tar det från början.

Livet var långt ifrån problemfritt, men Ewa Styfberg levde ett aktivt liv. Hon var en tjej på alerten med många intressen, hon red, åkte skridskor och tävlade i konståkning. Så en dag vid matbordet, som 16-åring, fick hon en panikattack.

– Mamma tog med mig till psyket, valium hade precis kommit då, det skulle inte ge några biverkningar överhuvudtaget sa de.

Ewa Styfberg blev snabbt beroende.

Det var ingenting hon reflekterade över då, men ganska omgående behövde hon öka dosen och ta medicinen oftare. Någon utredning var det inte tal om, det var ju ingen sjukdom hon hade, bara ångest. Senare fick hon erbjudande om att prata med en psykolog, men då var hon inte mottaglig. Medicinen var som en skänk från ovan, så enkel att ta. Men hon förändrades, och blev som en omvänd hand.

– Jag drog mig undan, blev sluten. Jag kapslade in den sociala fobin och vågade ingenting, inte ens följa med kompisarna och fika, jag gick hem på lunchrasten för jag vågade inte gå till matsalen.

Hon fick fler mediciner, bensodiazepiner var alldeles nytt som lugnande medel och skulle ersätta barbiturater, som var den äldre sortens läkemedel mot sömnproblem och ångest. Hon hade inga sömnproblem men fick trots det medicin.

– Jag hade stora lager. Läkarna har skrivit ut mycket mediciner hela tiden, valium, stesolid och rohypnol, minns hon.

Hon gick ut skolan, åkte till England och jobbade på hotell. Läste till sekreterare med högsta betyg. Trots att studierna gick bra var Ewa Styfberg orolig och hade mycket ångest, som också förstärktes av läkemedlen.

Men även om hon varit sjukskriven i långa perioder föll hon aldrig igenom helt.

– Det är klart att sånt här drabbar hela ens liv, socialt också, det sätter spår. Jag kom inte ur mina rädslor. Oftast stod det på burkarna ”tas vid behov”, och behoven infann sig väldigt ofta. Jag höll mig ovanför vattenytan, men tycker med facit i handen att jag levde liksom i en bubbla under alla de här åren.

Den läkare som sa: ”Vet du om Ewa att det går att leva utan bensodiazepiner?” sådde ett frö.

Ewa Styfberg var inlagd ett par gånger för att försöka sluta.

– Men det gick för fort. De tog bort allt på en gång, det var ingen hit, jag fick kramper, ingen pratade om abstinens. Andra gången jag försökte sluta blev jag ännu sämre. Det blir svårare för varje gång. Då var jag riktigt sjuk.

När hon så vid 37 års ålder kom i kontakt med RFHL, kände hon sig äntligen förstådd, och upplevde att hon kunde vara sig själv.

– Det är inte lätt att komma med ett sådant bagage, men jag fick ett oerhört stöd.

Den kunskap som fanns där om hur medicinerna fungerade var till stor hjälp och Ewa Styfberg gick på olika träffar. Det tog ett år att trappa ner medicinerna och det tog flera år att bli helt fri från abstinensen.

– Man är som på en annan planet, känner inte igen sin verklighet, knappt sin egen spegelbild när man trappar ner. Jag tänkte: var det så här det kändes att komma tillbaka till livet? Du kan få små fönster där du är normal en kort stund. Det var det som gjorde att jag orkade, säger hon.

Ibland när det blev för svårt, när hon inte kunde andas, hände det att hon fick ta en kvarts tablett, men sedan var hon tillbaka på spåret igen. Hon hade ingen kontakt med sjukvården under sin nedtrappning. ►

Ewa Styfberg har fyllt 69 år, men hon har kontrakt på sin 25-procentiga tjänst på Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- och narkotikabrukare, RFHL, i Göteborg flera år framåt.

– Jag kommer aldrig att släppa RFHL. Jag tycker det är roligt varenda dag att gå till jobbet och har växt av att hjälpa andra. Jag blir fortfarande känslösam efter 30 år när jag tänker på det, men bemötandet, tillhörigheten och kunskapen jag fått där är fantastiskt.

◀ Ewa Styfberg är utbildad
akupunktör.

”När du trappar ner tabletterna då trappar du upp livet. Det är spännande att hitta tillbaka till sig själv, även om det är otroligt jobbigt.”

– Det är otroligt långa processer att ta tag i ett bensoberoende. Det bästa är förstås om man kan gå på en mottagning och få sina mediciner, men ingen ovanför ska sitta och säga att man ska trappa ner, eller hur snabbt.

Biverkningar av bensodiazepiner, som ska lindra ångest, kan också vara ångest. Precis som man kan få smärta av smärtlindrande medicin. Och det ena förstärker det andra. För Ewa Styfberg försvann ångesten när hon slutade med medicinerna. Men det kan också lätt hända att man hamnar i andra beroenden.

– Det är viktigt att känna att det bär innan man tar nästa steg, ha tålamod och inte gå för fort fram. Men det är mödan värt varenda steg. När du trappar ner tabletterna då trappar du upp livet. Det

är spännande att hitta tillbaka till sig själv, även om det är otroligt jobbigt. Att hitta tillbaka till något av det du tyckte var roligt.

För Ewa Styfbergs del är det mycket dans, bugg, salsa och så kallad 10-dans.

När hon fick frågan om att börja arbeta på RFHL slutade hon på advokatbyrå där hon var anställd. På RFHL har hon varit verksamhetsansvarig (hon är utbildad beroendeterapeut). Att hon skulle våga stå inför folk och prata, det hade hon aldrig kunnat drömma om. Idag har hon också en bra relation med sin dotter och barnbarnen som bara bor tio minuter bort.

– Hon är stolt över mig och vad jag gör. Jag har varit hårt drabbad. Om jag klarar det så klarar vem som helst att sluta, säger Ewa Styfberg. ✱

KUNSKAP BEHÖVS

1 Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- & narkotikabrukare, RFHL, är en intressepolitisk organisation, grundad 1965. Målet är ”ett jämlikt och rättvist samhälle utan social diskriminering”, med fokus på att minska problem kring läkemedel, narkotika och utanförskap. Lokalavdelningar finns över hela Sverige.

2 Ewa Styfberg hade några olika läkare, som hon kallar högförskrivare. Hon tycker att det inte hänt särskilt mycket sedan dess och är kritisk till att beroendeframkallande mediciner skrivs ut för lätt. RFHL är inte emot mediciner, men de ska ordineras till rätt person i rätt dos, under rätt tid och med rätt uppföljning.

3 Enligt RFHL blir allt fler beroende av smärtstillande mediciner som morfin och tramadol, så kallade opioider. Bensodiazepiner är en grupp läkemedel som används för behandling av ångest och sömnstörningar, effekten kommer snabbt och det är en billig medicin. Fler tar kontakt med förbundet när de får svårigheter att sluta med antidepressiva läkemedel och får svåra biverkningar.

”Situationen är bedrövlig”

Läkemedelsberoende som skapas av vården är nedprioriterat. Det säger läkaren Stefan Borg.

TEXT Anna Fredriksson

Internationellt har missbruk och beroende av receptbelagda läkemedel identifierats som det näst största missbruksproblemet efter alkohol. I Sverige har läkemedelsberoende uppmärksammats väldigt lite.

Missbruksutredningen, som gjordes av Gerhard Larsson 2011, beskriver läkemedelsberoende som ett stort och ökande problem. 2009 gjorde drygt 350 000 personer, 4,8 procent av befolkningen, minst fyra uttag av sömnmedel, lugnande eller smärtstillande läkemedel. Av dem hade 85 000 uttag som motsvarade en förbrukning av två eller fler normala dygnsdoser i genomsnitt per dag under ett år. En nationell enkätundersökning har skattat att 65 000 personer, 1,1 procent av befolkningen mellan 16 och 64 år har problem orsakade av läkemedelsanvändning. Problem som uppfyller kriterierna för skadligt bruk eller beroende.

– Vården skapar problemen, en forskrivande läkare eller behandlande mottagning har ställt till det här. Det komplicerar att ta upp det och hantera det. Det blir obekvämt, säger Stefan Borg.

Stefan Borg är läkare med många års erfarenhet av beroendevård, bland annat som tidigare chef för landstingets beroendecentrum i Stockholm. Nu jobbar

han deltid på ett par små LARO-mottagningar, med läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende.

– Jag tror IOGT-NTO kan göra stor nytta genom att fråga vad: har ni gjort, kom igen nu, skapa en diskussion i den här frågan. Så vi får känna att vi inte har prioriterat det här, säger han.

Stefan Borg var med och startade en specialmottagning för läkemedelsberoende i Stockholm på 1980-talet, bland annat utvecklade man där ett särskilt vårdprogram för att trappa ner bensodiazepiner.

Stefan Borg

– Då fick patienter någonstans att direkt söka in till sjukvården.

Om ett beroende med abstinensbesvär visar sig redan inom det som är normala doser kan doktorn tänka att om patienten slutar med medicinen då kommer besvären tillbaka. Enligt Stefan Borg hade många läkare svårt att ta till sig att patienter kunde utveckla beroende även om de inte tog mer än normaldosen av ett preparat.

– Då har man ett bekymmer. Har ångestsjukdomen blivit värre, eller har det skett som en del i beroendeutveckling? I det ena fallet ska man ge en högre dos och i det andra lägre. Vi litade på de patienter som kom till oss, och behandlade dem för det de upplevde.

Det kom ungefär 400 patienter från Stockholmsområdet varje år fram till 2012, därefter blev det besparingar och minskad tillgänglighet. Det har också skett ett skifte när det gäller medicinerna som patienterna tar. I dag har de flesta i första hand ett opioidberoende av smärtmedicin, sedan lägger man på bensodiazepiner och sömnmedel. Överdoser är en allt vanligare dödsorsak menar Stefan Borg:

– Det här är inte medvetna överdoser, vi i professionen har inte förstått att det här har ändrat karaktär, när vi gått från benso till opioider. Vi har blivit mer liberala att förskriva smärtlindrande av humanitära skäl, men det finns en allvarlig biverkan. Tar man en överdos av sobril sover man i två- tre dygn, men i och med en kraftig inblandning av opiatläkemedel finns risken att man tappat kontrollen och tar för mycket. Somnar man minskar ►

Ökande problem i Europa

Missbruk av beroendeframkallande läkemedel ökar och riskerar att utvecklas till ett lika stort folkhälsoproblem i Europa som det gjort i USA. Trenden i USA är att narkotikaklassade läkemedel blir en allt vanligare dödsorsak än bruket av traditionella illegala droger.

Källa: Lunds universitet

12

procent av befolkningen har missbrukat lugnande och smärtstillande. De flesta får, köper eller stjälar från familj och vänner, och en ganska hög andel köper via internet.

Källa: Lunds universitet

”Jag tror IOGT-NTO kan göra stor nytta genom att fråga: vad har ni gjort, kom igen nu, skapa en diskussion i den här frågan.”

Stefan Borg

► andningen och så dör man. I USA är det här den vanligaste dödsorsaken för personer under 50.

Stefan Borg träffar patienter som inte får hjälp för att de har något annat problem utöver läkemedelsberoendet.

– Kanske vill man förklara alla deras problem med smärta. De skickas till

smärtmottagning och blir inte ett dugg bättre. De är vana att öka medicinen, inte att minska den och få hjälp att hantera smärtan på ett annat sätt.

Stefan Borg är bekymrad över att myndigheterna inte svarar upp tillräckligt kraftfullt och snabbt med att narkotikaklassa nya preparat.

– Från det att man visste att smärtläkemedlet fentanyl var inne på den illegala marknaden till dess att myndigheterna narkotikaklassat preparatet var det hundra människor som dog. Det är skakande, säger han.

Andra länder som till exempel Storbritannien har sluppit detta eftersom de har gruppklassning av till exempel alla fentanylpreparat. Stefan Borg tycker att myndigheterna är väldigt passiva när de låtit det här vara.

– Det är ett tungt pris att betala tycker jag. Försäljarna rear och pressar marknaden när de vet vartåt det lutar. Det är en bedrövlighet situation.

Markus Heilig: Riktlinjerna ett slag i luften

Markus Heilig tycker att det är ”pinsamt” att ingen vet hur många patienter vi har i LARO i Sverige, och hur många av dessa som är beroende av smärtlindrande mediciner.

När Accent frågar: Hur många är beroende? Av vilka preparat? Vilken vård kan man få? svarar Markus Heilig, psykiater och beroendeforskare vid Linköpings universitet, att ingen vet.

– Om det ska bli bättre behöver vi en seriös epidemiologisk forskning för att bestämma förekomsten av läkemedelsberoende, just nu vet vi nästan ingenting. När man försöker kartlägga är det ur läkemedelsregister, och där får man inte fram vem som är beroende, bara vem som får recept på höga doser under lång tid. Det kan vara beroende i ena fallet, och framgångsrik behandling av cancersmärter i det andra, säger han, och fortsätter:

– Det finns, i stark kontrast mot Norge,

där deras nationella forskningscentrum, SERAF, har totalkoll, helt enkelt inget system i Sverige för att hålla koll på detta, säger han.

Foto: LiU

Markus Heilig, psykiater och beroendeforskare

2016 fick läkemedelsberoende rätt till LARO, läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende.

– Problemet är att vi nu har föreskrifter som är utmärkta, men behandlingskapaciteten har inte utökats över huvud taget. Så de nya föreskrifterna, riktlinjerna, och det kommande kunskapsunderlaget, om än bra till innehåll, är närmast ett slag i luften. Det saknas läkare, sjuksköterskor och pengar, säger Marcus Heilig.

Uppsala var en av de första regionerna i landet att ta in smärtpatienter i LARO. Åsa Magnusson, är sektionschef för beroende och neuropsykiatri på Akademiska sjukhuset:

– Många av patienterna har svårt att inse att de blivit beroende. De har ju smärtan. Att komma till beroendeenheten ger dem större insikt i att de har läkemedel hemma som kan döda deras barn, sambo eller hund, säger hon.

Anna Fredriksson

Läkemedel bakom dödsfall

Receptförskrivna läkemedel ligger bakom den kraftiga ökningen av antalet narkotikadödsfall. Det visar en ny svensk studie.

Mellan 2006 och 2014 ökade antalet narkotikarelaterade dödsfall i Sverige, från 3,6 till 8,1 per 100 000 invånare. Två tredjedelar var opioidöverdoser. Nu visar en ny studie att det främst är receptförskrivna läkemedel som ligger bakom ökningen.

– Tillgängligheten till starka opioder har ökat i Sverige. Det är förklaringen, säger Anna Fugelstad, forskare vid Karolinska institutet, och huvudförfattare till studien.

De avlidna personerna delades in i tre grupper: de som först fått recept mot smärta, de som först fått behandling för beroende, samt de som varken fått smärtmedicin eller behandlats för beroende. Störst var gruppen som först fått behandling för beroende.

I smärtgruppen ingick en större andel kvinnor än i de andra grupperna. Anmärkningsvärt är att hälften av individerna i beroendegruppen och en tredjedel i smärtgruppen vårdats för alkoholproblem.

Vilken betydelse har alkohol i sammanhanget?

– Det kan jag inte svara på, men det är en jämförelsevis hög andel som vårdats för alkohol så det spelar säkert en roll. Vi har sökt, men inte fått, pengar för att ta reda på det, säger hon.

Metadon var den vanligast förekommande huvuddrogen vid dödsfallen, men många hade flera droger i kroppen.

– Ett välskött metadonprogram är utmärkt och räddar liv. Sämre sköta kan de bidra till att ta liv genom läckage.

I USA har en överdosepidemi pågått sedan 1990-talet. Då epidemin startade var den främst relaterad till förskrivna läkemedel. Tjugo år senare var heroin den vanligaste drogen och efter 2013 är fentanyl det preparat som orsakar flest dödsfall.

– En generös förskrivning av opioder gjorde folk beroende. Först när antalet dödsfall av överdoser blev fler än de som dog i trafiken uppmärksammades problemet. Då försökte de begränsa förskrivningen, vilket gjorde att många som redan blivit beroende gick över till heroin, säger hon.

Hon anser att läkemedelsbolagen har en stor skuld i utvecklingen.

– I USA sänder de reklam i tv på bästa sändningstid för olika läkemedel. De utmålar det som en mänsklig rättighet att vara smärtfri. Problemet är bara att opioder inte är någon långsiktig lösning, säger hon.

I Sverige har det inte gått så långt, men förskrivningen av såväl smärtlindrande opioder som substitutionspreparat, läkemedel som används för att hjälpa personer ur ett heroinberoende, ökar. Bland de smärtstillande preparaten är det främst de starkare som ökar, medan svagare preparat minskar.

Har vi fått mer ont?

– Nej, men det är ett enkelt och billigt sätt för sjukvården att lösa problemen. Alternativen, som består av psykologisk behandling och sjukgymnastik, är mycket mer omfattande och dyrare för sjukvården. Jag tror det är där problemet ligger, säger Anna Fugelstad.

Eva Ekeröth

Foto: Anna Fredriksson

Anna Fugelstad

NARKOTIKADÖDSFALL I SVERIGE

Studien gäller dödsfall fram till 2014, men senare statistik visar att situationen inte blivit bättre. Trots en liten minskning 2016 så har antalet fall fortsatt att öka. Sverige ligger på andra plats i Europa med 9,2 narkotikarelaterade dödsfall per 100 000 invånare 2017. Endast i Estland är läget sämre, 13 döda per 100 000 invånare.

Källa: EMCDDA

Så funkar vårdkedjan

IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm satsar på en sammanhållen vårdkedja där ingen vårdbehövande ska hamna mellan stolarna.

TEXT Ulrica Ambjörn ILLUSTRATION Andrea Gilberti

En sammanhållen vårdkedja innebär att en huvudman har ansvaret för att hela vårdkedjan fungerar. Poängen är att den som behöver hjälp för sitt beroende inte ska riskera att hamna mellan stolarna mellan olika organisationer. Vårdkedjan kan sträcka sig över en tvåårsperiod, ibland längre.

3. ARBETE/STUDIER

De som har fullföljt en behandlingsperiod och som i någon mån är arbetsför samt motiverad, har möjlighet att få praktik och en eventuell anställning i IOGT-NTO:s sociala företag Alltjänst Sörmland, som ägs av Dagöholm tillsammans med IOGT-NTO:s distrikt Södermanland. Ett samarbete har också inletts med IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare i Nacka för den som vill studera. Dagöholm kommer i framtiden även kunna erbjuda olika utbildningsformer inom den egna verksamheten på behandlingshemmet.

2. BEHANDLING

ska erbjudas fortlöpande utifrån hur behovet ser ut. Sedan 2018 bedrivs inte längre läkemedelsassisterad behandling för opiatberoende, LARO, på Dagöholm (detta efter ett kongressbeslut). Behandlingen är individuell och har sin bas i kognitiv beteendeterapi, så kallad KBT. Även anhörigarbete och bemötandefrågor ingår.

1. AVGIFTNING

År 2018 öppnade Dagöholm en avdelning för avgiftning. De som kommer hit har ett svårt substansberoende som inte gått att få hjälp med på hemmaplan. Då är avgiftning en viktig del för att snabbt kunna ta emot en behandlingsmotiverad person. Avgiftningen är också mycket viktig vid återfall då det ofta är brist på platser inom landstinget.

4. BOSTAD

Klienten bor på Dagöholm, men ska vanligtvis så småningom slussas ut till ett stödboende.

5. NYKTER GEMENSKAP/ SOCIALT NÄTVERK

Gemensamt för de flesta som kommer till Dagöholm är att de inte har några nyktra vänner som de kan ringa när de känner att de skulle behöva det. De gamla kompisarna är i regel själva aktiva i missbruk och det "biologiska" nätverket (familj och släkt) är ofta förbrukat. Men utan ett fungerande nyktert socialt nätverk och en meningsfull tillvaro blir personen sittande i sin bostad. Här kommer IOGT-NTO:s kamratstöd in. De kan skapa nätverk, tillhörighet och gemenskap. Kamratstöden bygger ofta på eldsjälarna som vill hjälpa andra på samma sätt som de själva blivit hjälpta. Kamratstöden behöver i sin tur stöd från lokalföreningar och distrikt.

6. UPPFÖLJNING AV BEHANDLINGEN

Vid eventuella återfall kopplas nödvändiga länkar i vårdkedjan in.

Fakta/ Dagöholm ligger utanför Katrineholm i Sörmland och har tillstånd för 40 klienter. Behandlingshemmet startades av IOGT-NTO 1939. Dagöholm har idag ramavtal med drygt hundra kommuner över hela landet.

Junisledare i alla väder

TEXT Eva Ekeröth FOTO Kristina Sahlén

◀ När Jeanette Andersson räknat ihop resultatet visar det sig att brännbollsmatchen slutar 51-51.

▶ De äldre grabbarna slår så hårt att bollen riskerar att gå ner i kanalen.

”Roligast är att få visa barnen saker de inte skulle gjort annars. Tycker man själv att det är kul så tycker barnen det också.”

Det säger Jeanette Andersson när vi träffas i snålblåsten vid Vaddö kanal i Uppland. Trots den isande vinden står Junisledarna Jeanette Andersson och Susanne Åkerlund i parken och förbereder kvällens sammankomst.

– Vi får väl se om det kommer några. Till den här aktiviteten behöver man inte anmäla sig, säger Jeanette Andersson, verksamhetsansvarig i Junis-föreningen på Vaddö, och sneglar oroligt mot de mörka molnen på himlen.

Hon hade inte behövt oroa sig. En efter en dyker de upp, vissa tillsammans med föräldrar, andra med kompisar eller ensamma.

– Vi börjar med femkamp, sedan blir det brännboll och så grillar vi hamburgare och korv, förklarar Jeanette Andersson för deltagarna.

Barn, föräldrar och ledare ställer genast upp sig till första grenen som går ut på att kasta en frisbee i en rockring på marken. De flesta går in för kastandet med liv och lust, medan andra inte verkar bry sig så mycket om hur de träffar.

– Det är det här som är det bästa med Junis, att det är så okonstlat och inte så ▶

► tävlingsinriktat, säger Camilla Olsson, en annan av föreningens ledare.

– Tala för dig själv, säger Jeanette Andersson, som bestämt hävdar att hon tar tävlingen på största allvar.

Jeanette Andersson har varit Junisle-dare sedan 2012.

– Mina barn gick med i Junis och det var brist på ledare, så jag hoppade på. Jag skulle ju ändå skjutsa dit, säger hon.

Att vara ledare för Junis är bland det roligaste hon vet.

– Särskilt att låta barnen prova på olika aktiviteter som de kanske inte gör med sina föräldrar. Förra året var vi till Fjällnora, där det finns en höghöjdsbana, och vi sov i en stor kåta. Det tror jag inte många har gjort, säger hon.

”Mina barn gick med i Junis och det var brist på ledare, så jag hoppade på.”

Jeanette Andersson

Varje terminsstart får barnen komma med idéer på vilka aktiviteter de ska göra under terminen.

– Sedan finns det vissa saker vi alltid gör, som luciafirande, även om det inte står så högt i kurs. Det är mest de äldre som vill fira lucia, säger hon.

Junisföreningen 791 Väddö har 46 medlemmar. Ordförande är Jeanette Anderssons 14-åriga dotter Kristina Andersson.

– Jag har varit medlem sedan jag var sex år, säger hon.

Förutom Kristina Andersson sitter ytterligare fem barn i styrelsen.

– Det är barnens förening, vi vuxna är mest där för att hjälpa dem, säger Jeanette Andersson, som förutom verksamhetsledare även är föreningens kassör.

◀ Att hitta bollar och pricka en hink är svårare än det ser ut med en fågel-näbb på huvudet.

▶ Efter lekar och brännboll smakar en hamburgare som bäst.

– Mamma lägger all sin fritid på Junis, inflikar Kristina Andersson.

Femkampen fortsätter. I en av grenarna ska man trä en stor fågel-näbb på huvudet. Den täcker hela ansiktet. Endast genom näbbens spets kan man se något. Grenen går ut på att, med näbben över huvudet, springa fram till en hög med bollar, ta en boll och springa tillbaka och lägga den i en hink. Varje boll som deltagarna lyckas få i hinken ger en poäng.

Susanne Åkerlund är med och tävlar. Hon blir långt efter Charlie Norberg, 10 år. Överhuvudtaget verkar barnen springa obehindrat, trots den dåliga sikten, medan de vuxna famlar och har problem att hitta både bollar och hink.

I nästa gren ska ett torn byggas.

– De som är 11 år eller yngre ställer sig där, och ni andra här, säger Jeanette Andersson och pekar på två högar med tråklossar, där de yngstas hög innehåller stadigare klotsar.

Blåsten har tagit i och vinden gör byggandet till en utmaning. Särskilt det sista momentet då tornet måste stå i sju sekunder för att det ska räknas.

Så småningom har alla fått bygga sitt torn och grilldoften börjar sprida sig över parken. Susanne Åkerlund och Lena Jehrin står vid grillen och vänder korvar och hamburgare.

När alla ätit sig mätta är det dags för brännboll. Några av de lite större grabbarna får in ordentliga träffar.

– Går bollen i kanalen får ni hoppa i och hämta den, säger Jeanette Andersson till dem.

Yngsta deltagaren är bara två år. Hon är barnbarnsbarn till föreningens nestor, Inga Gustafsson, som varit Junis-ledare i 75 år.

– Nu är jag 92 och så glad att jag fått en så bra efterträdare. Jeanette är jätteduktig, säger Inga Gustafsson som försöker delta i så många aktiviteter hon hinner och orkar.

Brännbollsmatchen slutar jämnt, 51–51.

Jeanette Andersson är nöjd trots slitet och en kväll i blåst och kyla.

– Visst är det värt det! Det är klart att det vore skönt att ligga i soffan, men det här är ju så kul. Och tycker man att det är roligt så märks det, och då tycker barnen också att det är roligare, säger hon.

JUNIS

- ▶ Junis är IOGT-NTO-rörelsens organisation för barn upp till 15 år.
- ▶ Junis har cirka 12 000 medlemmar i 200 föreningar över hela landet.
- ▶ Drygt 1 100 personer är, mer eller mindre aktiva, ledare i organisationen. Av ledarna krävs att de är medlemmar i något av rörelsens övriga förbund: IOGT-NTO, Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, eller Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF.
- ▶ All verksamhet bygger på IOGT-NTO-rörelsens grundsatser: nykterhet, demokrati och solidaritet.
- ▶ I Junis bestämmer barn och ledare tillsammans.
- ▶ Föreningen 791 Väddö har 46 medlemmar och 8 ledare.

Spontan långdans
mellan borden på
den gemensamma
avslutningsfesten.

Foto: Jonas Forsberg

Party & politik

Under en intensiv junivecka präglade IOGT-NTO-rörelsens kongresser Örnsköldsvik.

TEXT Eva Ekeröth Jens Wingren Ulrica Ambjörn

23 distrikt blir 8

Nu är det klart: 23 distrikt ska slå samman till 8.
En stor del av debatten handlade om tidsramarna.

Flera motioner hade lämnats in om att slopa sammanslagningen av distrikt, som är en del av förnyelsearbetet Expedition 50. En motion ville lägga ner distrikten helt och hållet.

Niklas Christerson är en av dem som motionerat mot indelningen. Han ifrågasatte om förändringen verkligen skulle leda till mer engagemang, så som förbundsstyrelsen menar.

– Finns det en risk att det finns saker ute i distrikten som fungerar och som man slår sönder i och med det här? Så att vi i slutändan står med åtta svaga distrikt och långa avstånd? Det är min farhåga, sa han.

Under förhandlingarna uttryckte många ombud oro inför sammanslagningen, men de flesta hade ändå landat i att stödja förbundsstyrelsens förslag.

– Det här är inte roligt. Det är smärtsamt för många inblandade och kanske

är det mest smärtsamt för de som har välfungerande distrikt idag, sa Anna Frej från Västerbotten.

Beredningsgruppen konstaterade dock att de allra flesta distrikt, 17 stycken, ämnade rösta för en sammanslagning, medan tre distrikt var mot och två splittrade. Ett distrikt närvarade inte i beredningsgruppen.

Torsdagens förhandlingar handlade mer om tidsramarna för sammanslagningen än om den överhuvudtaget skulle äga rum. De nordligaste distrikten menade att de hamnat efter i arbetet då de lagt mycket krut på att jobba mot det ursprungliga förslaget från förbundsstyrelsen (som innebar att hela Norrland skulle slå samman till ett enda stort distrikt).

Till slut ställdes kongressen inför en rad beslut. Efter att ha beslutat att distrikten ska finnas kvar och att de ska

slås samman till åtta ställdes tidsplanen på sin spets. Förbundsstyrelsens förslag innebar att den nya indelningen börjar gälla 1 januari 2020, utan ett fastslaget datum för när de gamla distrikten ska vara slutgiltigt avvecklade. Mot detta ställdes beredningsgruppens förslag – som dessutom ville se att de gamla distrikten skulle vara avvecklade senast den 1 januari 2021. Med några få rösters marginal röstades beredningsgruppens förslag igenom.

Andrine Winther, förbundsstyrelsens vice ordförande, fick sista ordet i debatten och var nöjd efter att beslutet var genomklubbat:

– Det här ger oss mycket mera kraft och muskler att fokusera på verksamhetsutveckling och nya typer av engagemang.

Jens Wingren

Första jämställda kongressen

IOGT-NTO Sedan kongressen i Borås 2013 har talartidens fördelning mellan män och kvinnor mätts på IOGT-NTO:s kongresser. Årets kongress är den första där den totala talar-tiden fördelats jämställt, 52–48 procent.

Foto: Nathalie C. Andersson

Maria Hampusgård

Maria Hampusgård, genuspedagog och medlem i IOGT-NTO, har genomfört mätningarna på kongresserna i Lund 2015, Karlstad 2017, samt nu i Örnsköldsvik 2019. För att få godkänt anger hon att talartiden ska hålla sig inom 40-60 procents fördelning, enligt SCB riktlinjer. Eftersom de manliga ombuden är fler, 55 jämfört med 40, är det rimligt att männen talar mer.

– Jag är mycket nöjd med jämställdheten vid årets kongress och med utvecklingen, säger hon.

Hon upplever att genusmätningen numera är ett accepterat inslag i kongressen.

– Extra glad är jag över att det i år inte kom några tramskommentarer från talarstolen angående jämställdhetsmätningen. I Lund var det gliringar och män som försökte påstå att de var kvinna i just den frågan, eller att deras inlägg inte borde räknas. I Karlstad förekom sexistiska kommentarer mot män från kvinnor som hävdade att kvinnor är bättre på att prata kort och koncist än män.

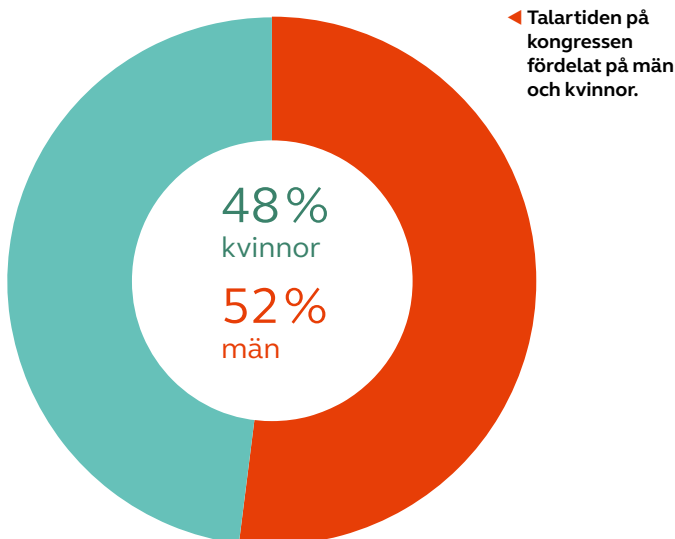
Däremot är det inte lika jämställt om man ser till de enskilda frågorna.

– Stadgefrågorna utmärkte sig. Där talade de kvinnliga ombuden i 34 sekunder jämfört med männens dryga 12 minuter. Det jämnades dock ut av förbundsstyrelsen där en kvinna var ansvarig för frågan.

Fortfarande verkar det alltså som om olika frågor engagerar män respektive kvinnor.

– Men flera förutfattade meningar om vilka som skulle tala mest i olika frågor kom i år på skam. Vi har alla olika kompetenser och behöver varandra. Det gäller ju på individnivå och har egentligen inget med kön att göra.

Eva Ekeröth

DÅM vartannat år

Demokrati Förslaget att alla medlemmar i IOGT-NTO ska ha förslagsrätt under pågående kongress bifölls av kongressen. Likaså får alla medlemmar rätt att lägga förslag vid distriktsårsmöten.

Kongressen beslutade också att distriktsårsmöten i fortsättningen ska hållas vartannat år.

Förslaget om rösträtt för alla medlemmar på distriktsårsmöten återremitterades efter en lång debatt och en mycket jämn omröstning, med röstsiffrorna 47-46. Nu blir det upp till nästa kongress att avgöra frågan.

Eva Ekeröth

Beslut i korthet

IOGT-NTO I rask takt klubbades förslagen om mål- och verksamhetsinriktning, nästa steg i Expedition 50: bemötande, tillit och stolthet, kompetenssatsning för distriktsstyrelseledamöter, och finansieringsstrategi, igenom.

Eva Ekeröth

Junis och UNF slopar avgift

Medlemsavgift Varje Junis-förening ska härnäst själva avgöra om de vill ta ut en avgift av sina medlemmar. UNF har ett nytt medlemssystem där medlemmarna själva kan bekräfta sitt medlemskap. UNF:s hållning är att alla ska kunna vara med oavsett ekonomi.

Eva Ekeröth

Junis kort och gott

Namn Junis kongress beslutade att ta bort "IOGT-NTO:s juniorförbund" ur namnet och heter nu enbart Junis.

Junis-medlemmar kommer i fortsättningen att läggas in i UNF:s medlemsregister det år de fyller 15. De uppmanas sedan bekräfta sitt nya medlemskap. På så vis hoppas Junis att fler barn stannar i rörelsen.

Eva Ekeröth

Kongressen i bilder

IOGT-NTO-rörelsens kongresser satte under veckan sin prägel på Örnsköldsvik. Både inom- och utomhus.

TEXT Eva Ekeröth

◀ Hembakat serverades vid varje fikarast. Särskilt uppskattat var tunnbrödet.

▲ Matkön ringlade lång i Nolaskolans matsal.

◀ Karin Brandin Samuelsson, Stockholm, tillverkar armband i den skapande verksamheten som erbjöds vid sidan av förhandlingarna.

► Omtanke om besökarna präglade kongressen. Här i form av regnskydd.

► Många deltagare hade svårt att välja färg på ryggsäcken. Den här gången blev det en röd.

► Anna Matilda Rauséus Skiöld fick ställa en fråga till socialminister Lena Hallengren som talade på invigningen.

◀ IOGT-NTO:s ordförande Johnny Mostacero i samtal med Lena Hallengren.

► Nyktra budskap formuleras av deltagarna på UNF:s aktivistläger som hölls samtidigt som kongresserna.

▼ Ingen kunde undgå att det var kongress i stan.

Vad tyckte du om kongressen?

Foto: Jonas Forsberg

Mahamud Said, Östergötland

– Bra. Det har varit bra diskussioner som hållit en bra nivå och god ton. Roliga sidaktiviteter. Jag var i Drömme och körde Quiz-tävling. Mitt lag vann.

Foto: Jonas Forsberg

Hans Pettersson, Gävleborg

– Våldigt bra. Jag är nöjd med arrangemanget. Det var jobbigt när förhandlingarna drog ut på tiden och jag trodde vi skulle missa Taube-Vreejswijk-programmet, men det ordnade sig.

Foto: Jonas Forsberg

Doris Berglund, Västernorrland

– Välorganiserat och bra. Jag är på Junis kongress och vi blev tvungna att byta lokal med kort varsel, men det har fungerat bra. Bra med minibussar som skjutsar dem som har svårt att ta sig fram.

Eva Ekeröth

IOGT-NTO blir flygfritt

Med knapp marginal röstade kongressen för motionen Flygfritt 2020.

Hållbarhet Det innebär bland annat att inga flygresor ska ske inom IOGT-NTO:s verksamhet. Beslutet innebär att organisationen även på andra områden ska bli miljömässigt hållbar.

– Jag är jätteglad. Segern är att detta sker på organisationsnivå och inte bara blir individens ansvar, säger Urpo Taskinen från Vittangi, en av de 49 medlemmar från hela landet som motionerat i frågan.

Han påminde kongressen om att han redan på kongressen 1995 – även då i Örnsköldsvik – presenterade *Miljöbok – IOGT-NTO:s miljöplattform*:

– Detta är en process, men vi måste minska våra utsläpp nu, inte sedan. Och varje kilo räknas, säger Urpo Taskinen som sedan många år slutat köra bil och istället cyklar.

Motion nummer 35 röstades igenom med knapp majoritet, 48 – 46 (4 avstod), och Urpo Taskinen framhåller med motionären Anja Karinsdotters insats.

– Anja har skrivit grunden i motionen, och jag tror att hennes inlägg från scenen här på kongressen nog var avgörande, säger han.

Förbundsstyrelsen, som fick se sitt förslag om att reducera flygresandet inom organisationen samt att utreda konsekvenserna av resandet inom IOGT-NTO i syfte att minska klimatpåverkan nedröstat, var snabba att hylla resultatet.

– Jag är stolt över våra medlemmar som har fattat detta helt nödvändiga beslut för klimatet, säger förbundsordförande Johnny Mostacero, och fortsätter:

Urpo Taskinen

Foto: Jens Wingren

– Det kommer att bli utmanande för oss, men det är också oerhört inspirerande. För hundra år sedan vann vi kampen för allmän och lika rösträtt i Sverige. Nu tar vi ansvar i denna ödesfråga.

Kongressen beslutade alltså att inga flygresor ska genomföras i IOGT-NTO:s verksamhet under 2020, med undantag för nödvändiga resor utanför Europa inom ramen för det internationella arbetet. Från 2021 ska i princip inga flygresor inom Europa genomföras i IOGT-NTO:s verksamhet. Förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram en policy för eventuella flygresor som bedöms som absolut nödvändiga för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fick i uppdrag att fram ett system för att deltagare med långa resvägar ska kompenseras för inkomstbortfall, samt att utveckla alternativ till långväga resor så som webinarium, regionala träffar och liknande. Även övriga områden ska snart ställas om till en miljömässigt hållbar verksamhet.

Jens Wingren, Ulrica Ambjörn

➕ Samtliga att-satser som kongressen beslutade om finns att läsa på accentmagasin.se/politik/flygfritt2020

Ny förbundsstyrelse vald

IOGT-NTO Till ordförande återvaldes Johnny Mostacero, Halmstad, till vice ordförande Lucas Nilsson, Lund (nyval) och till kassör Lina Boberg, Uppsala (som redan satt i förbundsstyrelsen, men som förbundsstudieledare). Till ledamöter valdes Vanja Lindstedt, Örnsköldsvik (omval), Carin Häregård, Stockholm (nyval), Monika Holmberg, Linköping (nyval), Morgan Öberg, Stockholm (nyval), och Tobias Wallin, Uppsala (nyval).

Ulrica Ambjörn

Foto: Jens Wingren

Hårdbantad budget

Ekonomi En hårdbantad rambudget, 15 miljoner kronor årligen för perioden 2020 – 2021, klubbades under kongressens sista dag. Förbundsstyrelsen fick dock omarbete sitt ursprungliga förslag då kongressen under lördagen tog beslut om att vissa åtaganden, bland annat en värningskampanj och arrangemangen Verksamhetsforum och Socialt forum, även fortsättningsvis ska finansieras centralt.

Att IOGT-NTO ska bli flygfritt (se artikel här bredvid) och även i övrigt mer hållbart vad gäller miljöfrågor, bedöms också medföra ökade kostnader. Detta innebär att ytterligare besparingar kommer att göras bland annat på engagemangs- och utbildningssidan, samt på medlemstidningen Accent, vars utgivning kommer att minskas kraftigt.

Ulrica Ambjörn

98 000 000

kronor från Miljonlotteriet får de fyra förbunden i IOGT-NTO-rörelsen att dela på.

Foto: Nathalie C. Andersson

Alkoholfokus i Världens barn-insamlingen

I år uppmärksammas IOGT-NTO:s hjärtefrågor i Radiohjälpens Världens barn-kampanj.

Utvecklingshinder Ett tv-inslag om alkohol som utvecklingshinder kommer att spelas in på plats vid IOGT-NTO-rörelsens projekt i Tanzania. Insamlingen startar i slutet av september och kulminerar i en tv-sänd gala den 4 oktober.

Enligt Radiohjälpens generalsekreterare Kristina Henschen, är alkohol en alldeles för underrepresenterad aspekt i biståndsvärlden.

– Det är hög tid att vi uppmärksammar problemet. Tyvärr är alkohol fortfarande ett vanligt inslag när man träffas internationellt i affärslivet, biståndet och som diplomater, säger hon.

Kristina Henschen konstaterar att alkoholkonsumtion hindrar samhällen från att utvecklas genom att påverka allt från ekonomi och hälsa, till våld och barns situation. Det finns också en stor risk att biståndspengar går till fel saker:

– Jag har själv sett hur arbetare i Togo får sina bonusar betalda i läsk eller alkohol. Många väljer alkohol, och så är det på många platser i världen. Även i Sverige för 150 år sedan kunde arbetare få betalt i brännvin, så vårt land har också gjort en resa. Därför kan vi dela med oss av många lärdomar, säger Kristina Henschen.

Radiohjälpen har nyligen antagit riktlinjer där de tar avstånd från alkohol och ser till att aldrig betala för alkoholtunga drycker vid representation eller andra sammanhang.

– Ur ett maktperspektiv anser jag att det är fel att åka ut i fält och dricka alkohol inför samarbetspartners. Som organisation måste man tänka på att bete sig som en förebild, säger Kristina Henschen.

Emelie Svensson

Solklart i Växjö

Solceller Elisabeth Ferner, ordförande i IOGT-NTO:s byggnadsförening, är med och ser till att IOGT-NTO:s hus på Vattentorget i Växjö i höst får solceller på taket.

– I samband med ett seminarium om solenergi förra året hade Växjö Energi räknat på vad det skulle kosta att installera solceller på taket, och hur energiförbrukningen skulle påverkas. Då insåg vi hur lönsamt det faktiskt skulle kunna vara.

Elisabeth Ferner

Hela kostnaden är drygt 700 000 kronor.

– Vi räknar med att investeringen kommer att sparas in på tre till fyra år genom att utgifter för elen minskar. Och det passar bra med den här satsningen, eftersom vi har valt att fokusera på kostnadskontroll i föreningen i år, medan vi tidigare har koncentrerat oss på de intäkter vi har.

Föreningen ansökte om, och fick, ett bidrag motsvarande 50 procent av summan från Boverket – vilket krävde att kommunen betalar 30 procent. Byggnadsföreningen betalar därmed 20 procent.

– Vi är jätteglada över att ansökningarna godkändes. Då blev det jubel i styrelsen. – För solcellerna är en stor seger som vi är väldigt tacksamma över. Det är dessutom en vinst både för miljön och ur kostnadssynpunkt.

Emelie Svensson

Foto: Privat

”Första kyssen på kongressen i Åre 2011,
den andra i Karlstad 2017”

Medlemmen David Svensson

Vad betyder nykterhet för dig?

– Den är en del av min personlighet och finns alltid med mig. Den får mig att bejaka min nyfikenhet, och man får utmana sig själv när man inte kan gömma sig bakom alkoholen. Alla vet att jag är nykter. För mig skulle det vara ett omöjligt steg att börja dricka. Ju äldre jag blivit desto mer positiva blir reaktionerna från andra på att jag inte dricker.

Hur kom du i kontakt med nykterhetsrörelsen?

– Genom mina föräldrar som är Junisleddare. Jag har varit med så länge jag kan minnas, men på egen hand sedan jag gick med i UNF. Sedan har det funnits perioder då jag varit mindre aktiv. Nu kommer jag att få trappa ner lite eftersom jag varit på väg att bränna ut mig. Engagemanget får inte gå ut över mitt jobb.

Vad betyder nykterhetsrörelsen för dig?

– Den är som en andra skola. Det är här jag blivit mest sedd och uppskattad. Mer än halva min vänskrets kommer härifrån. Dessutom träffade jag min flickvän genom rörelsen. Hon kommer från Dalarna och vi träffades på kongressen i Åre. Avstånd och annat gjorde att det inte blev något mer då. Men på kongressen i Karlstad blev vi tillsammans. Första kyssen i Åre 2011 och den andra i Karlstad 2017. Nu är vi nyförlovade och sambo.

Text: Eva Ekeröth Foto: Jonas Forsberg

Ålder: 30 år. Bor: Lund. Familj: Sambon
Therese Dahlén. Gör: Lantmätare.

Utmärkelser

Veteranmedaljen, IOGT-NTO:s finaste utmärkelse i äkta guld, har tilldelats Eva Blomstrand Persson, Norrtälje, Olle Häggström, Drömme, Birgitta Svensson, Halmstad, och Åke Marcusson, Ahrensburg.

Norrtälje nyckel, kommunens hedersutmärkelse, har tilldelats Inga Gustafsson, IOGT-NTO Väddö, för hennes insatser för Norrtäljes barn och unga.

Personnytt

På nytt jobb Brenda Mkwesha är ny regionchef i Arusha, Tanzania. Hon har tidigare arbetat på IOGT-NTO:s regionkontor i Arusha, men kommer närmast från Forum Syds kontor i Nairobi. Hon har även suttit i styrelsen för IOGT International.

Nytt uppdrag Regeringen har utsett Yasmine Bladelius till ny ordförande för CAN.

Foto: iStockphoto

Invigning

För första gången på över 60 år genomföres ett live-arrangemang på Röda kvarn i Almunge. Det var IOGT-NTO-medlemmarna Bo och Tina Frid som med sin musikal-föreställning invigde den nya Blå bands-lokalen.

Ny ANDT-utbildning

En grundutbildning i ANDT-frågor startar i höst i samarbete mellan CAN och IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare.

Folkhögskolekurs Målet med utbildningen är att nå ut och bredda kunskapen kring det förebyggande ANDT-arbetet (ANDT står för alkohol-, narkotika-, dopning- och tobak), till fler målgrupper i en kommun, så att det inte uppstår hålrum i kompetensen. Det säger Charlotta Rehnman Wigstad, direktör på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN.

Utbildningen har kommit till efter önskemål från CAN:s medlemsorganisationer, och som modell står den utbildning som Länsstyrelsen redan genomför tillsammans med CAN för lokala ANDT-samordnare.

– Denna utbildning kommer dock att vända sig till en annan målgrupp, som anställda eller förtroendevalda i civilsamhället som jobbar i anslutning till ANDT-frågor. Till exempel personer som arbetar inom kommunala verksamheter som berör ANDT-frågor, såsom fritidsverksamheter, fritidsgårdar, hälso-team, kultur- och fritidsförvaltningar, skolor, socialtjänsten med flera, säger Charlotta Rehnman Wigstad.

Kursen är en folkhögskolekurs på distans på 25 procent av heltid. Omfattningen är 17 veckor, med två tillfällen, tre dagar vardera, förlagda till Tollare folkhögskola i Nacka. Föreläsningar på nätet kan också förekomma.

Tanken är att de 15 deltagarna ska få arbeta med hemuppgifter som är nära kopplade till deltagarnas dagliga arbete. Under utbildningen ska kursdeltagarna få grundläggande kunskaper om och förståelse för arbetet inom ANDT med utgångspunkt i både forskning och praktik.

– Områden som kommer att tas upp är bland annat det historiska perspektivet och politiken bakom ANDT-frågor, grunderna i statistik, med utgångspunkt i drogutvecklingen i Sverige, utvecklingen av ANDT-arbetet i Sverige, policyarbete, myndigheters ansvar och arbete inom ANDT samt, preventionsparadoxen och andra begrepp, säger Charlotta Rehnman Wigstad.

Eva Ekeröth

IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare i Nacka.

Foto: Nathalie C. Andersson

Foto: Axel Green, Jonas Gratzner

Sydafrikanskt vin under lupp

Poeten och före detta Systembolagsanställda Emil Boss har skrivit en annorlunda bok om vin.

Bok Sydafrikanska viner har gjort sig kända för att vara ett billigt alternativ. Men billiga produkter har ofta en kostsam baksida. Sydafrikanskt vin,

Faktaruta

► Förra året såldes 20 miljoner liter sydafrikanskt vin i Sverige.

Federativs förlag, tar avstamp i en resa till Sydafrika där Emil Boss besöker en vingård i egenskap av anställd på Systembolaget. Han blir snabbt intresserad av vinarbetarnas arbetsförhållanden och resorna till Sydafrika blir allt fler.

Trots de pålitliga fraser han lärt sig upprepa när Systembolagets kunder frågar om omständigheterna bakom produkterna finner Emil Boss en industri där arbetsvillkoren inte blivit nämnvärt bättre sedan apartheids dagar. Från

1600-talet löper ett band av utnyttjande fram till nutiden i syfte att producera billiga viner.

De bristfälliga arbetsvillkoren har gett upphov till strejker och protester inom det som blivit Sydafrikas viktigaste exportjordbruk. Efterfrågan på etik verkar omöjlig att tillgodose om de låga priserna ska bevaras. Löftena om uppförandekoder framstår som ihålliga.

Emil Boss blandar sitt kunnande om vin med sitt fackliga engagemang och lyckas därmed skriva en annorlunda vinbok. En bok som vid en första anblick ser ut som vilken presentbok som helst, men som vid närmare betraktelse berättar en historia om hur vår lågpris-konsumtion inom Norden påverkar människor på andra sidan jorden.

Jens Wingren

Nya böcker

Jag ångrar av hela mitt hjärta det där jag kanske gjort

Eric Rosén, Natur & kultur

Självbiografi Journalisten Eric Rosén skriver om sin uppväxt hos skilda föräldrar, om alkohol- och narkotikaberoende, om fattigdom och utsatthet. Fokus är relationen till pappan, hans oförmåga och självmordsförsök, morddomen och fängelsetiden. Ändå blir jag mest berörd av mamman, IOGT-NTO-medlemmen, som för en ojämn kamp för att ge sönerna trygghet.

Ulrica Ambjörn

Allt mod jag har

Lisa Broberg, Olik förlag

Barnbok Lisa Broberg har skrivit en bok med önskan att bryta stigmat kring alkoholberoende. Bokens huvudperson Rakel är en "vanlig tjej" som oftast har det väldigt bra med sin mamma. Fast alkoholen är ett problem. Författaren har låtit Junisar testläsa och ge synpunkter under skrivandet.

Ulrica Ambjörn

► En intervju med författaren finns på accentmagasin.se/kultur/broberg

PS! HBO:s nya ungdomsserie **Euphoria** skildrar amerikanska medelklassungdomars vardagsliv. Inte mycket feelgood men brutalt angeläget.

UTBILDNINGAR

Styrelseutbildning

Nu kan du som sitter i en styrelse för en ideell förening gå en styrelseutbildning tillsammans med andra föreningsaktiva från olika organisationer. Under utbildningen får du som deltagare kunskaper som du har nytta av i ditt styrelseuppdrag. Vi kommer att utgå från praktiska exempel och du kommer att få ta del av andras erfarenheter och utmanas i ditt uppdrag. Läs mer: www.tollare.org

Bli samtalsledare

Är du intresserad av socialt arbete? Nu erbjuder IOGT-NTO tillsammans med Wendelsbergs folkhögskola en distansutbildning för dig som vill arbeta som samtalsledare för självhjälpsgrupper med anhöriga och beroende. Läs mer: wendelsberg.se/samtalsledaren-2018/

"Jag blir glad över att så många medlemmar samlar till Världens Barn."

Maria Bergqvist
Kommunikatör, IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

Världens barn 2019

Världens Barn är Radiohjälpens stora insamling till förmån för projekt runt om i världen med barnfokus. Även i år är vi en del av kampanjen och ett av våra projekt lyfts särskilt fram i år.

Ett av IOGT-NTO-rörelsens projekt återfinns i bergsområdet i norra Thailand.

Vi stödjer organisationen CAM barn vars föräldrar är hivsmittade, missbrukare eller har dött i Aids. Okunskapen om hur hiv smittas är utbredd, och de som drabbas blir diskriminerade och ibland utstötta ur gemenskapen i byn. Genom

Världens Barn får familjerna ekonomiskt stöd till hälsovård och stipendier så att barnen kan gå i skolan. Lika viktiga är de läger som organisationen ordnar för barnen. Där får de möta andra barn i samma situation och stöd i att förstå att det inte är deras fel att familjen har det svårt. Tack vare stödet från Världens Barn får de utsatta barnen uppleva glädje och gemenskap och känna att de är en värdefull del av samhället.

Mer information:
<https://start.varldensbarn.se/iogt-nto/>

ENGAGEMANGSPOTTEN

Du vet väl att alla föreningar, kretsar och grupper av medlemmar inom IOGT-NTO kan söka medel ur IOGT-NTO:s Engagemangspott? Mer information om hur du ansöker samt vilka kriterier som gäller hittar du på vår hemsida:
<https://iogt.se/medlemssidor/projektbidrag/>

KALENDARIUM

SEPTEMBER

6 Internationellt avancerad, träff 1.
Vill du bli ambassadör för vårt internationella arbete? Sök då till denna kurs! Här får du fördjupad kunskap och verktyg för att göra skillnad.
Mer information:
winnie.blom-jensen@iogt.se

27 Kampanjstart för Världens Barn
Information – se rutan till vänster!

Kalendariet finns digitalt på
www.iogt.se/events

OKTOBER

5 Värvningskampanj Fika för alla! Värva nya medlemmar och bjud in dem till er föreningslokal!
Mer information:
Malin Karlsson,
malin.karlsson@iogt.se

10 Utbildningsresa till Nepal
För deltagare från Internationellt avancerade-kursen, värvare och övriga intresserade.

31 Internationellt arbete lokalt, videomöte
Här får du utbyta erfarenheter med andra medlemmar som är intresserade av internationella frågor.
Info: Ditt distrikt, eller Winnie Blom-Jensen,
mobil 0701-90 84 61 eller winnie.blom-jensen@iogt.se

IOGT-NTO – NYKTER OCH NÄRVARANDE I 140 ÅR

Under hösten, med final den 5 november, firar vi att iogt-nto funnits 140 år i Sverige! Planeringsarbete pågår för fullt. Kontakta gärna Malin Karlsson för mer information,
malin.karlsson@iogt.se, tel 073-098 85 98.

VÄRVA EN MEDLEM TILL IOGT-NTO

Gå in på iogt.se och klicka på "bli medlem", sedan är det inte långt kvar innan din värvade person blir en del av Sveriges största nykterhetsorganisation. Ju fler medlemmar vi har, desto starkare blir vår röst för ett nyktrare samhälle, både nationellt och internationellt.

HÅLL KONTAKT

Huvudkontor

Besöksadress:
Gammelgårdsvägen 38,
Stora Essingen

Postadress: Box 12825,
112 97 Stockholm

Faktureringsadress:
Box 12132,
102 24 Stockholm

Leveransadress:
Gammelgårdsvägen 42,
112 64 Stockholm

Telefon: 08-672 60 00

E-post: info@iogt.se

E-post Medlems-
och givarservice:
medlemsservice@iogt.se

Ändra dina kontaktuppgifter

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter? Gå in på länken nedan för att komma till formuläret där du snabbt och enkelt kan ändra dina uppgifter i **IOGT-NTO:s** medlemsregister:
iogt.se/medlemsidor/uppdatera

Följ oss i sociala medier

facebook.com/iogtnto
Twitter: @iogtnto

Ett arbete att se fram mot

Jag sitter på mitt hemmakontor i Halmstad och skriver denna krönika och i tanken återvänder jag till sommarens kongress i Örnsköldsvik. Jag fylls av en varm känsla då mina höga förväntningar på arrangementet som helhet med råge infriades. För det blev en kongress med både party och politik, där det fanns guldkorn för alla och envar. Precis så som kongressbestyrelsen lovat. Förbundsstyrelse och ombud tillbringade i vanlig ordning mycket tid i förhandlingslokalen, men det fanns också ett stort utbud av föreläsningar, utflykter och andra arrangemang för de deltagare som inte var ombud.

Kongressens största fråga var naturligtvis slutet på den första etappen av Expedition 50, där indelningen av framtidens distrikt haft mycket fokus det senaste året. Beslutet blev enligt förbundsstyrelsens slutliga förslag, vilket innebär att vi kommer gå från 23 till 8 distrikt. En indelning som ska vara genomförd 2020. En förändring som i sig själv inte kommer göra några underverk, men som skapar mer jämlika förutsättningar och som kommer stärka oss som organisation. Utöver detta togs

det många andra viktiga beslut som ni kan läsa om i detta nummer av Accent.

Nu är det den nyvalda förbundsstyrelsen och vår nytilträdde generalsekretärare Kim Reenaas ansvar att fortsätta arbetet. Vi kommer göra allt vi kan för att våra resurser används på ett klokt sätt och att vi i fortsättningen ska uppfattas som en organisation som är ännu mer viktig och relevant i vår samtid och framtid. Att vi fortfarande är en stor och viktig organisation får jag ideligen kvitto på när jag besöker våra verksamheter runt om i landet. Våra medlemmar som dagligen lägger ner tusentals ideella timmar ute i våra föreningar och andra verksamheter gör stor skillnad både på individ- och samhällsnivå. Nu stundar det två års hårt arbete fram till nästa kongress som går av stapeln i Jönköping 2021. Ett arbete som jag ser fram emot mer än någonsin. Utmaningarna vi har framför oss är stora, men samtidigt är förutsättningarna vi har väldigt goda och med gemensamma krafter hjälps vi åt med att gå från vad vi är till vad vi vill bli.

Johnny Mostacero

"Utmaningarna vi har framför oss är stora, men samtidigt är förutsättningarna vi har väldigt goda."

Johnny väljer

Ett stort tack till kongressbestyrelse, funktionärer, övriga inblandade, samt till Örnsköldsviks kommun för en fantastisk kongress.

Till alla som under 2019 varit med och vänt den narkotika-politiska debatten. Nu finns förutsättningar för en konstruktiv debatt.

Jag ser fram emot: 28 september. Då är det huvudmannamöte i NBV. Ny styrelse ska väljas och utbytet med de tjugo övriga organisationerna är berikande.

FÖLJ JOHNNY
Facebook: Johnny Mostacero
Instagram: @johnnymostacero
Twitter: @JohnnyMostacero

Accentpodden

intervjuer och reportage

Lyssna på vår rapportering
från sommarens kongress!

Finns där poddar finns eller på
accentmagasin.se/podcast

PRIS: 17500

**15
DAGAR
14-28 FEB
2020**

SVERIGE-GAMBIA/SENEGAL

EN UPPLEVELSE DU SENT GLÖMMER

VI LÄMNAR ETT SNÖIGT OCH KALLT SVERIGE
I FEB MED DIREKTFLYG LANDVETTER OCH
KASTRUP TILL DEM TVÅ EXOTISKA LÄNDER-
NA GAMBIA OCH SENEGAL MED FULLSPÄCK-
AT PROGRAM ALL INKL. VILL NI VETA MER
GÅ IN PÅ
www.nbv.se/gambiaresan
ELLER RING
0733838368
0704878114 (MAX 20 PLATSER)

NBV

Onsdag på **FORUM**

IOGT-NTO Forum, Västra Långgatan 2, KÖPING
Info och biljetter: www.onsdagpaforum.se
Tel 0221-231 10

30 oktober 2019 kl 19.00

STEN & STANLEY

20 november 2019 kl 19.00

PER HOLKNEKT

Han har gjort en livsresa som inte liknar någon annans.
Han gick från att vara en av världens bästa skateboardåkare till missbrukare som sålde Situation Stockholm och reste sig igen...

27 november 2019 kl 19.00

ELISE LINDQVIST

Hon kallas för Ängeln på Malm-skillnadsgatan, men bland de unga prostituerade i Stockholm är hon mest känd under namnet Morsan...

4 december 2019 kl 19.00

Munktorpsteaterns En urspårad JUL – en musikal med julstämning

Nr 3 Gustaf Adolf

140-års jubileum

Sveriges äldsta lokalförening med verksamhet i obruten följd.

Välkommen att fira med oss **söndagen 8 dec kl 15.00**

Högtidsmöte • Medv. av förbundsordförande Johnny Mostacero

Munktorpsteaterns JUL-MUSIKAL • Servering

Anmälan till forum@koping.net • 0221-231 10